

STATUS FOR VERNEVERDIGE KULTURMINNER I UTVALGTE KOMMUNER

Riksantikvarens miljøovervåkingsprogram 2015-2019

Flora kommune

Sogn og Fjordane fylke 2018

Dammann, Åse

Tittel STATUS FOR VERNEVERDIGE KULTURMINNER I UTVALGTE KOMMUNER Riksantikvarens miljøovervåkingsprogram 2015-2019 Flora kommune Sogn og Fjordane fylke 2018	Rapporttype/nummer NIKU Oppdragsrapport 55/2019	Publiseringsdato 31.05.2019
	Prosjektnummer 1021229	Oppdragstidspunkt 2018
	Forsidebilde Sjøhusmiljø i Rognaldsvåg, Flora kommune (176600411). Foto: ÅD/NIKU 2018	
Forfatter(e) Dammann, Åse	Sider 48	Tilgjengelighet Begrenset
	Avdeling Bygning	

Prosjektleder Åse Dammann
Prosjektmedarbeider(e) Nils Aage Hafsal, Kristin Bakken
Kvalitetssikrer Joar Skrede

Oppdragsgiver(e) Riksantikvaren v/Lars Rogstad

<p>Sammendrag</p> <p>I denne rapporten beskrives tap, endringer og tilstand for verneverdige kulturminner og SEFRAK-registrerte bygninger eldre enn 1900 i Flora kommune i Sogn og Fjordane fylke i perioden 2013-2018. Undersøkelsen er del av Riksantikvarens overvåkingsprogram «Status for verneverdige kulturminner i utvalgte kommuner», som gjennomføres ved kontrollregistrering i felt hvert femte år i 10 utvalgte kommuner. SEFRAK-bygninger i Flora ble kontrollregistrert for fjerde gang i 2018. 22 % av SEFRAK-bygningene i det opprinnelige undersøkelsesgrunnlaget i Flora har gått tapt siden tidlig 1990-tall. Det årlige tapet i perioden 2013-2018 er på 1,5 %. 52 % av de gjenstående SEFRAK-bygningene var endret, 15 % var truet og 3 % var sterkt truet. Tilstanden var bedre for de verneverdige kulturminnene (4 % truet) enn for SEFRAK-bygningene uten tilsvarende vern (19 % truet).</p>

Emneord Kulturminne, verneverdig, SEFRAK, bygning, miljøovervåking, kontrollregistrering, tap, endring, tilstand, Flora, Sogn og Fjordane
--

Avdelingsleder

Annika Haugen

Forord

I denne rapporten presenteres oversikt over tap, tilstand og endring av SEFRAK-registrerte bygninger og verneverdige kulturminner i Flora kommune, basert på feltkontroll i 2018 i Riksantikvarens miljøovervåkingsprogram «Status for verneverdige kulturminner i utvalgte kommuner». Overvåkingsresultatene skal gi faktagrunnlag for målrettede tiltak i dagens og fremtidig kulturminneforvaltning. Analyser av tapsårsaker og forholdet mellom virkemiddelbruk og bevaringsgrad vil bli presentert i programmets sluttrapport i 2020.

NIKU takker for velvilje og hjelp fra huseiere, lokalbefolkning og kommuneforvaltning i forbindelse med feltarbeidet i Flora kommune i 2018.

Kontaktperson hos Riksantikvaren er Lars Rogstad.

NIKU, mai 2019

Åse Dammann

Innholdsfortegnelse

Tabelloversikt.....	6
Figuroversikt	6
Ordforklaringer	7
1 Sammenheng	9
2 Innledning	11
3 Datagrunnlag	12
3.1 SEFRAK-bygninger.....	12
3.2 Kommunalt verneverdige kulturminner	12
3.3 Statlig listeførte bygninger	13
3.4 Listeførte kirker	13
3.5 Utvalgte kommuner.....	15
3.6 Tidsintervaller	15
3.7 Registreringsparametere.....	16
3.8 Analytiske kategorier.....	18
3.9 Datainnhenting, lagring og analyse.....	19
3.10 Datagrunnlag Flora kommune 4. omdrev	19
4 Samlet resultat – verneverdige kulturminner	21
4.1 Kommunalt verneverdige kulturminner	21
4.2 Listeførte kirker	21
4.3 Vernet SEFRAK-bygninger	21
5 Samlet resultat – SEFRAK-bygninger	22
5.1 Tap pr omdrev.....	22
5.2 Akkumulert tap	22
5.3 Årlig tap.....	23
5.4 Tapsårsaker	23
5.5 Tilstand.....	23
5.6 Geografiske variasjoner.....	25
5.7 Samfunnssektor og sosial miljøsammenheng	25
5.8 A-B-C-endring.....	27
5.9 Annen endring	27
5.10 Sammenheng mellom tilstand og endring.....	29
5.11 Bygningskategorier	30
5.11.1 Bolighus/våningshus.....	32
5.11.2 Driftsbygninger	33
5.11.3 Mindre uthus.....	34
5.11.4 Utmarkshus	35
5.11.5 Sjøhus og naust.....	36
5.11.6 Bygårder	37
6 Virkemidler for vern	38
Kilder	40
Vedlegg 1: Samlet resultat 10 kommuner	41
Vedlegg 2: Detaljert resultat SEFRAK-bygninger Flora	42
Vedlegg 3: Registreringsparametere og analytiske kategorier	45

Tabelloversikt

Tabell 1 Opprinnelig antall SEFRAK-bygninger i 10 kommuner og antall undersøkte i 1.-4. omdrev	12
Tabell 2 Listeførte kirker i 10 undersøkte kommuner	13
Tabell 3 Karakteristikk og hovednæring i 10 undersøkte kommuner	15
Tabell 4 Befolkningsutvikling i 10 undersøkte kommuner	15
Tabell 5 Kontrollregistreringsår i 10 undersøkte kommuner	15
Tabell 6 Tap av SEFRAK-bygninger. 1.-4. omdrev	22
Tabell 7 Truete/sterkt truete SEFRAK-bygninger. 1.-4. omdrev	23
Tabell 8 Tap og tilstand fordelt på geografiske områder i Flora. SEFRAK-bygninger	25
Tabell 9 A-B-C-endring – SEFRAK-bygninger. 1.-4. omdrev	27
Tabell 10 Annen endring – SEFRAK-bygninger. 4. omdrev	27
Tabell 11 Tap, tilstand og endring for bygningskategorier i SEFRAK	30
Tabell 12 Nøkkeltall tap av SEFRAK-bygninger. 10 kommuner. 1.-3. omdrev	41
Tabell 13 Nøkkeltall tap, tilstand og endring av SEFRAK-bygninger. 10 kommuner. 4. omdrev	41
Tabell 14 Nøkkeltall kommunalt verneverdige kulturminner	41
Tabell 15 Nøkkeltall statlig listeførte bygninger verneklasse 2	41
Tabell 16 Nøkkeltall listeførte kirker	41
Tabell 17 Detaljert resultat SEFRAK-bygninger. Bygningstyper og bygningskategorier	42
Tabell 18 Detaljert resultat SEFRAK-bygninger. Sosial miljøsammenheng	43
Tabell 19 Detaljert resultat SEFRAK-bygninger. Samfunnssektor	43
Tabell 20 Detaljert resultat SEFRAK-bygninger. Tettbygd/spredtbygd	43
Tabell 21 Detaljert resultat SEFRAK-bygninger. Geografiske områder	43
Tabell 22 Registreringsparametere i overvåkingsprogrammet	45
Tabell 23 Kategorier av vernestatus	45
Tabell 24 Kategorier av bygningstyper	46
Tabell 25 Kategorier av samfunnssektor	46
Tabell 26 Kategorier av sosial miljøsammenheng	46
Tabell 27 Geografiske kategorier i 10 kommuner	47

Figuroversikt

Figur 1 Årlig tap av SEFRAK-bygninger i Flora kommune i perioden 2013-2018	9
Figur 2 Kart over 10 undersøkte kommuner	14
Figur 3 Tap av SEFRAK-bygninger. Fra venstre: 1., 2., 3. og 4. omdrev	22
Figur 4 Akkumulert tap av SEFRAK-bygninger. Fra venstre 1., 2., 3. og 4. omdrev	22
Figur 5 Årlig tap av SEFRAK-bygninger. Fra venstre: 2., 3. og 4. omdrev	23
Figur 6 Andel truete/sterkt truete av 534 gjenstående SEFRAK-bygninger. 4. omdrev	23
Figur 7 Tap og tilstand fordelt på geografiske områder. 534 SEFRAK-bygn gjenstående 4. omdrev	25
Figur 8 A-B-C-endring – 534 gjenstående SEFRAK-bygninger. 4. omdrev	27
Figur 9 Andel truete SEFRAK-bygninger av 277 endrete (øverst) og 250 uendrete (nederst)	29
Figur 10 Akkumulert tap fordelt på bygningstyper i SEFRAK. 576 undersøkte i 4. omdrev	31
Figur 11 Tilstand fordelt på bygningstyper i SEFRAK. 534 gjenstående i 4. omdrev	31
Figur 12 A-B-C-Endring fordelt på bygningstyper i SEFRAK. 534 gjenstående i 4. omdrev	31
Figur 13 Tapte, truete og endrete «Bolighus/våningshus». 244 undersøkte i 4. omdrev	32
Figur 14 Tapte, truete og endrete «Driftsbygninger». 65 undersøkte i 4. omdrev	33

Figur 15 Tapte, truete og endrete «Mindre uthus». 100 undersøkte i 4. omdrev	34
Figur 16 Tapte, truete og endrete «Utmarkshus». 22 undersøkte i 4. omdrev.....	35
Figur 17 Tapte, truete og endrete «Sjøhus/naust». 120 undersøkte i 4. omdrev.....	36
Figur 18 Tapte og endrete «Bygårder». 13 undersøkte i 4. omdrev	37

Ordforklaringer

SEFRAK-bygning

Bygning som inngår i SEFRAK-registeret, som er Riksantikvarens landsdekkende register over bygninger eldre enn 1900, samt yngre bygninger i nordlige områder. Bygningene er digitalt kartfestet via Matrikkelen. SEFRAK-registeret gir ikke vernestatus.

Kommunalt verneverdige kulturminner

I dette overvåkingsprogrammet: Kulturminner regulert til bevaring i hensynssone etter plan- og bygningsloven, og kulturminner prioritert i kommunale kulturminneplaner.

Listeførte kirker

Kirker som ikke er fredet, men som er vurdert av Riksantikvaren som viktige kulturminner og dermed underlagt særskilte saksbehandlingsregler etter kirkerundskrivet (Rundskriv T-3/00).

Statlig listeført bygning verneklasse 2

Statlig eid bygning som ikke er forskriftsfredet, men som er vurdert som verneverdig i en statlig sektors landsverneplan. Bygningene kan vernes ved reguleringsplan.

Omdrev

Kontrollperioder i overvåkingsprogrammet: Første omdrev (2000-2004), andre omdrev (2005-2009), tredje omdrev (2010-2014) og fjerde omdrev (2015-2019)

Tap

Bygningstap: Når bygningen er borte, sammenrast eller flyttet til annet sted

Tilstand

Bygningsteknisk tilstandsgrad: «Intakt», «Truet» eller «Sterkt truet»

A-B-C-endring

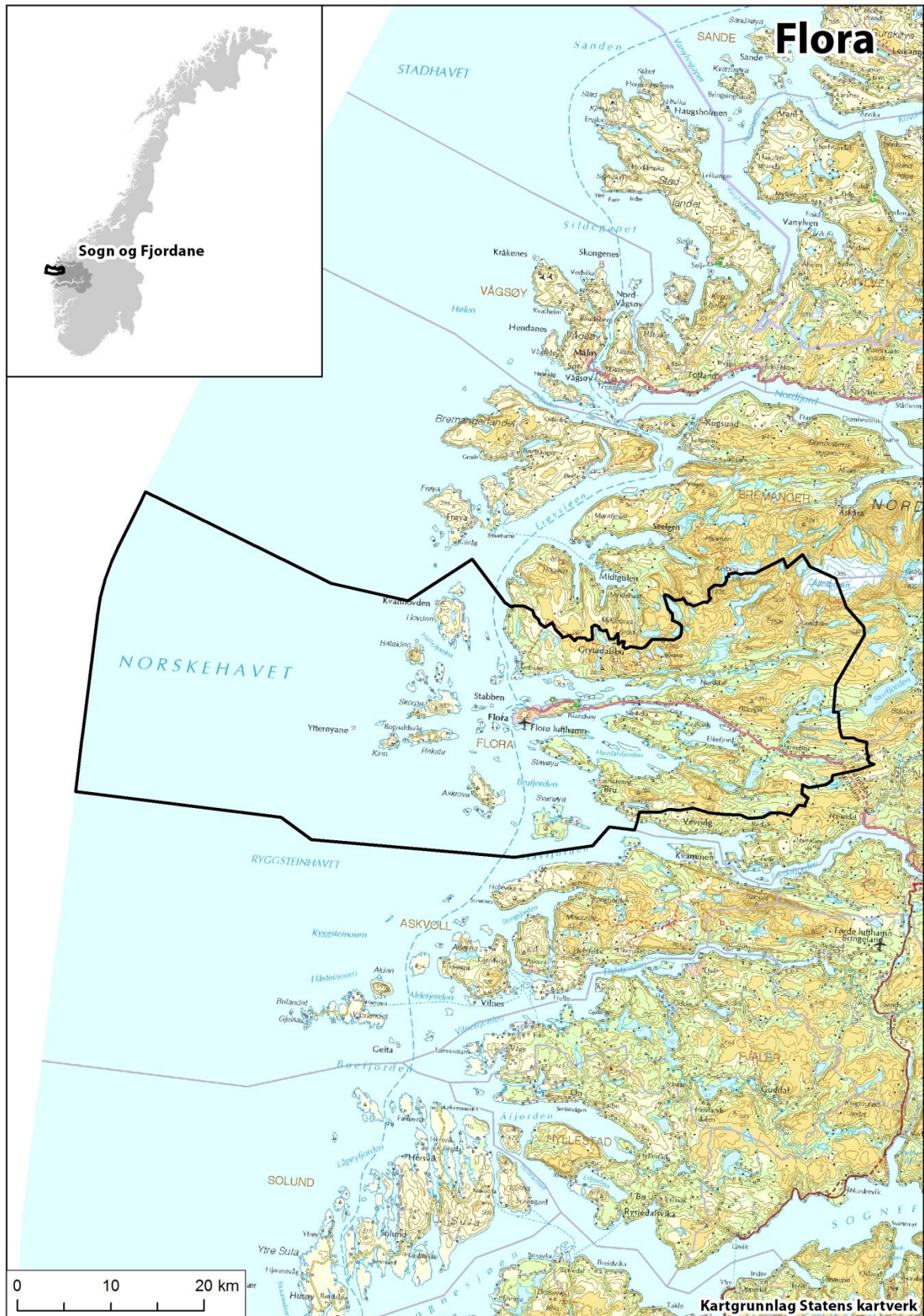
Bygningens endringsgrad: «A-endring» (stor volumendring), «B-endring» (mindre volumendring), «C-endring» (overflateendring)

Annen endring

Bygningsendring: «Deler av hus revet», «Tilbakeført til eldre uttrykk», «Dokumentert stilhistorisk tilbakeført»

Askeladden

Riksantikvarens database over fredete kulturminner og kulturmiljøer i Norge

1 Sammendrag

«Status for verneverdige kulturminner i utvalgte kommuner» er Riksantikvarens miljøovervåkningsprogram for verneverdige kulturminner og SEFRAK-registrerte bygninger eldre enn 1900. Ved feltkontroll skal det skaffes oversikt over tap, endring og tilstand for kulturminner i ti kommuner: Bø, Flora, Kautokeino, Melhus, Nittedal, Nord-Aurdal, Saltdal, Samnanger, Sandnes og Tromsø.

Effekten av vern

Undersøkelseresultatene i Flora i 2018 viser at tilstanden var gjennomsnittlig bedre for de verneverdige kulturminnene enn for SEFRAK-bygninger uten tilsvarende vern. 4 % av de verneverdige kulturminnene var truet, mens 19 % av SEFRAK-bygningene uten tilsvarende vern var truet.

Samlet resultat SEFRAK-bygninger

576 SEFRAK-bygninger ble undersøkt i Flora i 2018. 7 % var tapt siden 2013, som betyr et årlig gjennomsnittstap på 1,5 %. Tapsandelen har steget i forhold til tidligere omdrev. Akkumulert tap av SEFRAK-bygninger siden SEFRAK-registreringen på 1990-tallet er på 22 %. 15 % av bygningene er truet av forfall og 3 % sterkt truet. Andelen bygninger i god stand har sunket, fra 92 % i første omdrev til 82 % i fjerde, noe som kan bety økt tapstakt i årene fremover. 2 % har større volumendringer, 15 % har mindre volumendringer og 35 % har overflateendringer. Endringsandelen har økt i alle omdrev.

Figur 1 Årlig tap av SEFRAK-bygninger i Flora kommune i perioden 2013-2018

Ulike bygningskategorier

Syv hovedkategorier av SEFRAK-bygninger er undersøkt i Flora: «Bolighus/våningshus», «Driftsbygninger», «Mindre uthus», «Utmarkshus», «Naust/sjøhus», «Bygård» og «Andre hustyper». Driftsbygninger og mindre uthus har høyest tapsandel, både akkumulert (30 % og 32 %) og i fjerde omdrev isolert (12 % og 11 %). Kommunen har få utmarksbygninger og en stor andel er tapt (40 % akkumulert). Bolighus/våningshus har lavere tapsandel (15 % akkumulert, 5 % i fjerde omdrev), men en relativt høy andel av boligene er endret (61 %). To av totalt 15 bygårder er tapt siden kontrollregistreringene startet opp. Flest volumendringer har boliger, driftsbygninger og mindre uthus (25 %, 18 % og 14 %), noe som tyder på brukstilpasninger. Sjøhus/naust ligger tett på gjennomsnittet for kommunen, både når det gjelder tap og forfall.

Geografiske variasjoner

I første omdrev var tapsandelen høyere i tettbygde områder av Flora enn i spredtbygde strøk, men fra andre omdrev har det vært omvendt, med mest tap i spredtbygde områder av kommunen. Det er også de spredtbygde områdene som har høyest andel av bygninger som er truet av forfall, med mest tap og bygningsforfall i fjordområdene Eikefjord/Bru.

Våningshuset til venstre er ett av til sammen 576 SEFRAK-bygninger eldre enn 1900 som ble kontrollregistrert i Flora kommune i 2018 (14010109009). Høyre: Undersøkelsen omfatter også verneverdige bygninger av nyere dato, slik som Flora barneskole, som er et monumentalbygg fra 1930-tallet i Florø sentrum (176611294). Foto: ÅD/NIKU 2018

108 verneverdige kulturminner ble undersøkt i Flora kommune i 2018, blant annet steinkorset på Svanøy kirkegård (venstre) og sanitetsbunkeren fra andre verdenskrig ved Florø stadion (høyre). Foto: ÅD/NIKU 2018

Venstre: 82 av de undersøkte bygningene ligger innenfor området for kommuneplan for Florø sentrum, og er dermed verneverdige. 44 av disse er SEFRAK-bygninger eldre enn 1900 (176610832). Høyre: Flora er en utpreget kystkommune. 120 SEFRAK-registrerte sjøhus/naust skulle kontrollregistreres i 2018, blant annet dette sjøhuset i Stavang, med notheng i forgrunnen (14010106042). Foto: ÅD/NIKU 2018

2 Innledning

Riksantikvarens miljøovervåking

«Status for verneverdige kulturminner i utvalgte kommuner» er Riksantikvarens miljøovervåkingsprogram (MOV-program) for verneverdige kulturminner. I programmet følges tap, tilstand og endringer av kulturminner over tid, ved innsamling av registreringsdata i lange tidsserier. Overvåkingsresultatene skal gi indikasjon på om vi når de nasjonale miljømålene på kulturminnefeltet, samtidig som resultatene skal danne kunnskapsgrunnlag for målrettede tiltak i kulturminneforvaltningen. Riksantikvaren ønsker konkrete anbefalinger for fremtidig kulturminneforvaltning, basert på analyseresultatene.

Eldre bygninger og verneverdige kulturminner

Overvåkingsprogrammet gjennomføres ved feltkontroll av verneverdige kulturminner i ti kommuner: Kautokeino og Nord-Aurdal (2015), Nittedal og Tromsø (2016), Saltdal og Sandnes (2017), Flora og Melhus (2018) og Bø i Telemark og Samnanger (2019). I tillegg til verneverdige kulturminner omfatter programmet et stort antall SEFRAK-registrerte bygninger eldre enn 1900, slik at undersøkelsen også gir opplysninger om tilstandsutviklingen for den eldre bygningsmassen, uavhengig av verneverdi. Kontrollkommunene skal vise et tverrsnitt av Norge, geografisk og samfunnsmessig.

Tapsårsaker og virkemidler for vern

Riksantikvaren ønsker på denne måten å gjennomføre en bredt anlagt miljøovervåking, for å ta høyde for fremtidige problemstillinger på kulturminnefeltet. På grunnlag av de innsamlede registreringsdataene i overvåkingsprogrammet skal årsaker til bygningstap analyseres, samt forholdet mellom virkemiddelbruk og bevaringsgrad belyses. Analyser av tapsårsaker og forholdet mellom virkemiddelbruk og bevaringsgrad vil bli presentert i programmets sluttrapport i 2020.

Fra «Gamle hus» til «Verneverdige kulturminner»

«Status for verneverdige kulturminner i utvalgte kommuner» er en videreføring av overvåkingsprogrammet «Gamle hus da og nå 2000-2014», hvor SEFRAK-bygninger i 18 kommuner ble undersøkt i tre omdrev med femårsintervaller. Fra 2015 ble antallet kommuner redusert til ti, samtidig som programmet ble utvidet til også å omfatte kommunalt verneverdige kulturminner, statlig listeførte bygninger verneklasse 2 og listeførte kirker.

Kontrollregistrering i Flora kommune

Kontrollregistrering av SEFRAK-bygninger i Flora kommune er gjennomført i 2003, 2008, 2013 og 2018. Kontrollregistrering av verneverdige kulturminner og listeførte kirker ble gjennomført for første gang i 2018.

Rapportens oppbygging

I kapittel 3 presenteres metode for datainnsamling og analyse. Overvåkingsresultatene presenteres i kapittel 4 og 5, og i kapittel 6 presenteres virkemidler for bevaring av kulturminner i Flora kommune.

3 Datagrunnlag

Datagrunnlaget i overvåkingsprogrammet er innsamlete registreringsdata fra feltkontroll av fire kulturminnegrupper: «SEFRAK-bygninger», «Kommunalt verneverdige kulturminner», «Statlig listeførte bygninger verneklasse 2» og «Listeførte kirker». Feltkontrollen gjennomføres i ti utvalgte kommuner med femårsintervaller.

3.1 SEFRAK-bygninger

«SEFRAK-bygninger» er bygninger som inngår i Riksantikvarens SEFRAK-register. SEFRAK (SEkretariatet For Registrering Av faste Kulturminner) ledet fra 1975 til 1995 en landsomfattende feltregistrering av alle bygninger eldre enn 1900. I områder der krigshandlinger eller bybranner hadde ødelagt eldre bebyggelse, ble også nyere bygninger registrert. Ca 500 000 objekter ble registrert med foto, kartfesting og oppmåling. Deler av informasjonen ble digitalisert og koblet til Matrikkelen. I 1989 ble SEFRAK nedlagt som sekretariat og ansvarsområdet overført til Riksantikvaren. SEFRAK-registrering innebærer ingen formell vernestatus, men SEFRAK-registeret blir brukt som verktøy i kulturminneforvaltningen og som kulturhistorisk kildemateriale.¹ Fra det opprinnelige antallet på 10 790 SEFRAK-registrerte objekter i de ti kontrollkommunene, ble 3 332 objekter trukket fra ved oppstart av første omdrev: 1900-talls bygninger, ruiner og svært utilgjengelig beliggende bygninger. Undersøkelsergrunnlaget i første omdrev av MOV-programmet var på 7 458 SEFRAK-bygninger eldre enn 1900. Antall bygninger som undersøkes i fjerde omdrev er 5 628.

Tabell 1 Opprinnelig antall SEFRAK-bygninger i 10 kommuner og antall undersøkte i 1.-4. omdrev

KOMMUNE	OPPRINNELIG REG	1900-TALLS	RUINER	UKJENTE	1. OMDREV	2. OMDREV	3. OMDREV	4. OMDREV
Bø	1053	78	151	21	803	692	663	642
Flora	810	18	92	14	686	634	603	576
Kautokeino	81	36	0	5	40	23	20	19
Melhus	1586	91	42	23	1429	1142	1104	1073
Nittedal	525	135	2	37	351	276	260	249
Nord-Aurdal	1832	91	88	303	1350	1177	1115	1069
Saltdal	745	104	147	31	464	391	373	353
Samnanger	921	241	184	28	468	366	345	322
Sandnes	1231	286	128	36	781	546	513	484
Tromsø	2006	794	47	78	1086	934	894	841
Totalt	10790	1874	881	576	7458	6181	5890	5628

3.2 Kommunalt verneverdige kulturminner

«Kommunalt verneverdige kulturminner» er i dette MOV-programmet definert som kulturminner prioritert i kommunens kulturminneplan, samt kulturminner regulert til bevaring i hensynssone etter plan- og bygningsloven (pbl § 12-7.6, tidl § 25.6). Hensynssone bevaring brukes for å verne objekter og områder som har lokal og regional kulturminneverdi. Kommunalt verneverdige kulturminner implementeres i overvåkingsprogrammet fra og med andre året av fjerde omdrev (2016). For Kautokeino og Nord-Aurdal, som ble undersøkt i 2015, vil kommunalt verneverdige kulturminner bli implementert fra femte omdrev. Antall kommunalt verneverdige kulturminner vil være fleksibelt. Ved hvert nytt omdrev skal undersøkelsesgrunnlaget utvides med objekter som har blitt vernet eller prioritert siden forrige omdrev. Objekter som har mistet vernestatus siden forrige omdrev, skal tas med videre i undersøkelsen.

¹ Riksantikvarens hjemmeside, lest 24.02.16: <http://www.riksantikvaren.no/Veiledning/SEFRAK-registeret>

3.3 Statlig listeførte bygninger

«Statlig listeførte bygninger verneklasse 2» er statlig eide bygninger som ikke er forskriftsfredet, men som er vurdert som verneverdige i den statlige sektorens landsverneplan. I forbindelse med arbeidet med statlige landsverneplaner har alle statlige sektorer vurdert sine eiendommer med hensyn til kulturhistorisk verdi. Eiendommene med høyest verneverdi er plassert i verneklasse 1 og er forskriftsfredet av Riksantikvaren.² «Statlig listeførte bygninger verneklasse 2» er eiendommer som sektoren vurderer som verneverdige og vil verne på annen måte. Riksantikvaren har oppfordret kommunene og de statlige sektorene til å samarbeide om å gi bygninger i verneklasse 2 et formelt vern gjennom kommuneplan og reguleringsplan. Antallet statlig listeførte bygninger verneklasse 2 i MOV-programmets undersøkelsesgrunnlag er 12. Alle ligger i Tromsø kommune.

3.4 Listeførte kirker

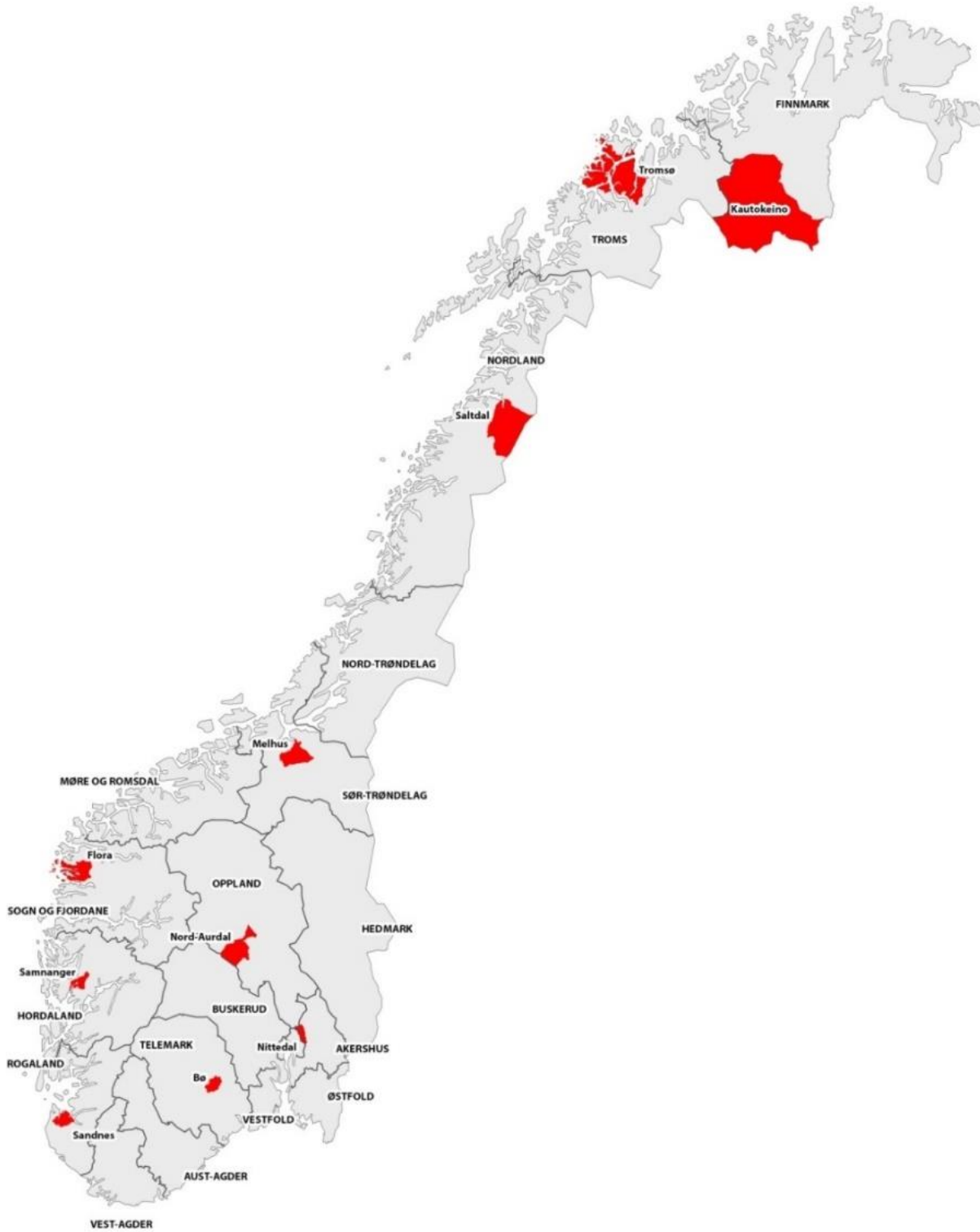
«Listeførte kirker» er kirker som ikke er fredet etter kulturminneloven, men som er vurdert av Riksantikvaren som viktige kulturminner. De listeførte kirkene er underlagt særskilte saksbehandlingsregler i henhold til kirkerundskrivet.³ Blant annet skal Riksantikvaren uttale seg i saker som gjelder endring av listeførte kirker, før biskopen fatter vedtak etter kirkeloven. Listeførte kirker omfatter både automatisk listeførte kirker (oppført 1650-1850) og listeførte kirker (oppført etter 1850). Antallet listeførte kirker i undersøkelsesgrunnlaget er 19, fordelt på ni av de ti kontrollkommunene.

Tabell 2 Listeførte kirker i 10 undersøkte kommuner

KOMMUNE	BYGNINGS NR	ASKELOADEN ID	LISTEFØRT KIRKE	FØR/ETTER 1850
Bø	165679687	83994-1	Bø kyrkje, Bø i Telemark	Etter 1850
Flora	176628685	84076-1	Eikefjord kyrkje	1650-1850
Melhus	184496941	84694-3	Hølonda kirke	1650-1850
Melhus	184528053	84631-3	Horg kirke	Etter 1850
Melhus	184539284	84169-2	Flå kirke, Sør-Trøndelag	1650-1850
Melhus	184567334	84936-2	Melhus kirke	Etter 1850
Nittedal	151068235	85136-2	Nittedal kirke	Etter 1850
Nord-Aurdal	158022575	85015-1	Strand kyrkje, Svenes i Nord-Aurdal	1650-1850
Nord-Aurdal	158025671	85478-2	Skrautvål kyrkje	1650-1850
Nord-Aurdal	158071266	83813-1	Aurdal kirke	1650-1850
Saltdal	188763677	85929-1	Øvre Saltdal kirke	Etter 1850
Saltdal	188781705	85364-3	Saltdal kirke	Etter 1850
Samnanger	194727836	85366-3	Samnanger kyrkje	Etter 1850
Sandnes	170085434	84704-3	Høyland kirke	1650-1850
Sandnes	170182324	84692-1	Høle kyrkje	Etter 1850
Tromsø	190603881	84091-1	Elverhøy kirke	1650-1850
Tromsø	190658880	85670-1	Tromsø domkirke	Etter 1850
Tromsø	190686078	85668-1	Tromsdalen kirke, Ishavskatedralen	Etter 1850
Tromsø	190771458	84575-3	Hillesøy kirke	Etter 1850

² FOR-2011-11-09-1088: Forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer, kap 1

³ Rundskriv T-3/00 fra Kirke- utdannings og forskningsdepartementet og Miljøverndepartementet

Figur 2 Kart over 10 undersøkte kommuner

3.5 Utvalgte kommuner

De ti kontrollkommunene utgjør en geografisk og samfunnsmessig bredde og skal vise et tverrsnitt av Norge. Utvalget er gjort av Riksantikvaren, med utgangspunkt i SSBs kommunekarakteristikker.⁴

Tabell 3 Karakteristikk og hovednæring i 10 undersøkte kommuner

KOMMUNE	FYLKE	KARAKTERISTIKK	NÆRING
Bø	Telemark	Østlandet, innland, regionsenter	Jordbruk, skogbruk, skoler, turisme
Flora	Sogn og Fjordane	Vestlandet, kyst, innland, by	Industri, oppdrettsnæring
Kautokeino	Finnmark	Nord-Norge, innland, samisk	Reindrift, reinproduksjon
Melhus	Sør-Trøndelag	Midt-Norge, innland, bynært	Arbeidspendling, landbruk, service
Nittedal	Akershus	Østlandet, innland, bynært	Industri, service, skogbruk
Nord-Aurdal	Oppland	Østlandet, innland	Landbruk, service, turisme
Saltdal	Nordland	Nord-Norge, innland, kyst	Industri, handel, jordbruk, service, skoler
Samnanger	Hordaland	Vestlandet, kyst, bynært	Arbeidspendling, industri, jordbruk
Sandnes	Rogaland	Sørvest-Norge, kyst, innland, by	Handel, industri, jordbruk, service
Tromsø	Troms	Nord-Norge, kyst, innland, by	Handel, offentlig virksomhet, service

Tabell 4 Befolkningsutvikling i 10 undersøkte kommuner

KOMMUNE	KONTROLLÅR	1. OMD	UTV	2. OMD	UTV	3. OMD	UTV	4. OMD	UTV	3. OMD-2040	FREMSKREVET 2040
Bø	2004/09/14/19	5200	6 %	5500	6 %	5834				38 %	8049
Flora	2003/08/13/18	11392	0 %	11408	3 %	11697	2 %	11944		14 %	13321
Kautokeino	2000/05/10/15	3150	-5 %	2997	-2 %	2935	-1 %	2914		-10 %	2653
Melhus	2003/08/13/18	13579	6 %	14457	8 %	15679	6 %	16546		31 %	20543
Nittedal	1994/2006/11/16			19722	7 %	21165	8 %	22857		39 %	29339
Nord-Aurdal	2000/05/10/15	6500	-1 %	6442	-1 %	6402	1 %	6466		8 %	6910
Saltdal	2002/07/12/17	4863	-4 %	4688	0 %	4710	0 %	4703		-7 %	4393
Samnanger	2004/09/14/19	2300	4 %	2400	2 %	2436				5 %	2554
Sandnes	2002/07/12/17	54929	10 %	60507	12 %	67814	12 %	76169		54 %	104244
Tromsø	2001/06/11/16	59000	8 %	63596	7 %	68239	8 %	73480		23 %	83728

3.6 Tidsintervaller

Kontrollregistreringen startet i år 2000 og gjennomføres hvert femte år, med to kommuner i året i fast syklus.⁵ SEFRAK-bygninger kontrollregistreres for fjerde gang, de øvrige for første gang.

Tabell 5 Kontrollregistreringsår i 10 undersøkte kommuner

KOMMUNE	SEFRAK REG	CA ANTALL ÅR	1. OMD	ANTALL ÅR	2. OMD	ANTALL ÅR	3. OMD	ANTALL ÅR	4. OMD
Kautokeino	1980-1988	15	2000	5	2005	5	2010	5	2015
Nord-Aurdal	1977-1990	17	2000	5	2005	5	2010	5	2015
Nittedal	1973-1974	20	1994	12	2006	5	2011	5	2016
Tromsø	1978-1993	16	2001	5	2006	5	2011	5	2016
Saltdal	1983-1996	12	2002	5	2007	5	2012	5	2017
Sandnes	1979-1984	20	2002	5	2007	5	2012	5	2017
Flora	1992-1993	11	2003	5	2008	5	2013	5	2018
Melhus	1978-1992	18	2003	5	2008	5	2013	5	2018
Bø	1984-1988	18	2004	5	2009	5	2014	5	2019
Samnanger	1979-1986	21	2004	5	2009	5	2014	5	2019

⁴ Statistisk sentralbyrås hjemmeside, lest 28.03.19: <http://statbank.ssb.no/statistikkbanken>

⁵ Unntaket er Nittedal kommune, hvor første kontrollregistrering ble gjennomført i 1994, og andre i 2006

3.7 Registreringsparametere

Ved feltkontroll registreres tap, tapsårsak, tilstand og endring for alle objekter i undersøkelsen. Feltkontrollen er utvendig og visuell og ikke basert på intervju med eier. Kontrollregistreringen omfatter ikke vurdering av kulturminneverdi eller endringenes kvalitet. Registreringsparameterne for MOV-programmet ble definert ved oppstart av «Gamle hus da og nå» i år 2000, og deretter supplert i tredje omdrev.⁶

Tap

Med tap menes at bygningen er borte eller at forfallet er kommet så langt at bygningen må anses som tapt. Flytting til annet sted registreres også som tap i undersøkelsen.

Står

Når endringsgraden ikke kan fastslås, registreres bygningen som «Står». Årsaken til at endringsgrad ikke kan fastslås kan være manglende eller uklare foto fra den opprinnelige SEFRAK-registreringen. I enkelttilfeller er bygningen ikke befart, fordi den er svært vanskelig tilgjengelig. Registreringen er da basert på muntlige opplysninger.

Gjenoppstått

«Gjenoppstått» er én av registreringsparameterne for bygningsstatus. Så langt er ingen bygninger registrert som gjenoppstått, fordi tapte bygninger tas ut av undersøkelsesgrunnlaget for hvert omdrev.

Tapsårsak

Hvis tapsårsaken ikke kan fastslås med høy grad av sikkerhet, registreres tapsårsak som ukjent. Fra tredje omdrev er en større andel av tapene registrert med ukjent tapsårsak, sammenlignet med første og andre omdrev. Årsaken til dette kan være at feltarbeiderne i første og andre omdrev har intervjuet flere av eierne.

Tilstand

Bygningsteknisk tilstandsgrad vurderes som «Intakt», «Truet» eller «Sterkt truet». Vurderingen er basert på bygningens beskaffenhet på tidspunktet for registrering og skal ikke være påvirket av andre forhold, som forfall og gjengroing i omgivelsene, eller eiers opplysninger om at bygningen skal rives eller istandsettes. Erfaringen viser at slike momenter lett kan spille inn som vurderingsgrunnlag i den flytende overgangen mellom «Truet» og «Sterkt truet». Tilstandsgraden ble opprinnelig registrert som «Sterkt truet» eller «Intakt», men ble supplert med «Truet» som ny parameter fra tredje omdrev. Denne endringen kan gi avvik i resultatene, sammenlignet med de første omdrevene. Resultatene kan tyde på at det nå skal mer til for å registrere en bygning både som «Sterkt truet» og «Intakt».

A-B-C-endring

Endringsgrad vurderes på bakgrunn av svart-hvitt-foto på skjemaene fra den opprinnelige SEFRAK-registreringen. Endringer registreres som «A-endring» (stor volumendring), «B-endring» (mindre volumendring) eller «C-endring» (overflateendring). Tap av autentisitet på detaljnivå, ved skifting av elementer av nyere dato, eller ved noenlunde uendret visuelt uttrykk, registreres ikke som endring. Uviss eller ukjent endringsgrad registreres som «Står». Endringenes kvalitet vurderes ikke.

---

⁶ Detaljert beskrivelse av registreringsparametere i vedlegg 3

Annen endring

Endringer ble opprinnelig registrert kun som «A-B-C-endring», men ble supplert med «Deler av bygning revet», «Tilbakeført til eldre uttrykk» og «Dokumentert stilhistorisk tilbakeført», som nye parametere fra tredje omdrev. For å ivareta sammenligningsgrunnlaget med tidligere omdrev, blir alle endrete bygninger registrert som «A-B-C-endret», mens de nye kategoriene blir registrert i tillegg. Bygningene vil bare unntaksvis bli registrert som «Dokumentert stilhistorisk tilbakeført», ettersom slike opplysninger i praksis krever både kildesøk og intervju med eier, som ikke inngår i feltkontrollen i dette oppdraget.

Registreringsparametere for verneverdige kulturminner

Etttersom «Verneverdige kulturminner» ble innført som ny kontrollgruppe i MOV-programmet fra fjerde omdrev, er det kun tilstandsgraden som registreres i dette omdrevet, mens tap og endring vil bli registrert fra femte omdrev, basert på registreringsfoto fra fjerde omdrev.

Venstre: I 2008 ble våningshuset registrert som uendret. Høyre: I 2018 var huset utvidet med et tilbygg på baksiden og ble registrert som A-endret (større volumendring) (14010106023). Foto: Kulturminnekompaniet 2008 og ÅD/NIKU 2018

Naust før og etter istandsetting. I 2013 ble nauset registrert som sterkt truet, men i 2018 var det istandsatt og ble registrert som intakt (14010102026). Foto: EA/NIKU 2013 og ÅD/NIKU 2018

3.8 Analytiske kategorier

Det er definert faste kategorier for å analysere innsamlete registreringsdata i overvåkingsprogrammet.⁷ Kategoriene under «Bygningstype», «Samfunnssektor», «Sosial miljøsammenheng» og «Bygningsalder» er basert på systematikken i SEFRAK-registeret, hvor bygningene er registrert med tallkoder for en rekke underkategorier.⁸

Bygningstyper

Bygningskategoriene i undersøkelsen er basert på bygningstyper i SEFRAK-registeret. Bygningstypene er standardiserte for alle kommunene og fanger ikke opp lokale variasjoner av bygningsbenevning.

Samfunnssektor

Basert på kategorier i SEFRAK-registeret, med utgangspunkt i bygningens opprinnelige funksjon og formål.

Sosial miljøsammenheng

Basert på kategorier i SEFRAK-registeret, med utgangspunkt i bygningens opprinnelige funksjon og formål.

Geografiske variasjoner

Hensiktsmessige geografiske områder, samt tettbygde og spredtbygde områder er definert med utgangspunkt i de geografiske kretsene i SEFRAK-registeret.

Vernestatus

Vernestatus for de undersøkte bygningene/kulturminnene er registrert fra og med tredje omdrev. Hvert objekt kan være omfattet av flere typer vern. Objektene vernestatus er innhentet i de individuelle kontrollårene, fra planavdeling og kartløsninger i kontrollkommunene, og fra Riksantikvarens kulturminnedatabase Askeladden. Tidspunktet for vern blir registrert, slik at man kan analysere tapsutviklingen før og etter vern. Fredete bygninger ble opprinnelig utelatt ved oppstart av SEFRAK-overvåkingen. Undersøkelingsgrunnlaget omfatter imidlertid både automatisk fredete samiske bygninger, og SEFRAK-bygninger som er fredet etter oppstart av overvåkingsprogrammet.

Geografiske variasjoner: Fra og med 2. omdrev har tapet av SEFRAK-bygninger i Flora kommune vært større i spredtbygde områder (venstre) enn i tettbygde områder (høyre) (14010119020 og 14010301058). Foto: ÅD/NIKU 2018

⁷ Detaljert beskrivelse av analytiske kategorier i vedlegg 3

⁸ Riksantikvaren 1979: Registrering av faste kulturminner i Norge. C Kodeliste for registrering av hus, rubrikk 28

3.9 Datainnhenting, lagring og analyse

Datainnhenting

Registrering av tap, tapsårsak, tilstand og endring blir gjennomført ved feltkontroll i barmarksesongen. Feltregistreringen er utvendig og visuell. Alle objektene blir fotografert. Alle registreringsdata blir innført i en felles Excel-tabell (MOV-tabellen), sammen med grunndata fra Matrikkelen, SEFRAK-registeret og andre databaser. Foto av de undersøkte kulturminnene merkes med SEFRAK-nummer, bygningsnummer eller adresse. Foto av de listeførte kirkene merkes med navn på kommune og kirke. Feil kartfestinger meldes til Riksantikvaren, som tar ansvar for kartretting.

Datalagring

Registreringsdata og foto lagres hos Riksantikvaren og NIKU. Alle undersøkte objekter, med status- og tilstandsdata, blir lagt i Riksantikvarens kulturminnedatabase Askeladden. Intensjonen er at Askeladden skal være en felles database for faste kulturminner med alle typer vern, og at den skal kunne fungere som verktøy for kommunenes oppfølging av verneverdige kulturminner.

Analyse

Det innsamlete datamaterialet analyseres ved hjelp av fast definerte registreringsparametere og analytiske kategorier. Analyseresultatene fremkommer ved bearbeiding i Excel.

Kartverk

Som grunnlag for feltregistrering og analyser lager NIKU digitale kartverk i ArcGIS for hver kommune, basert på kartgrunnlag fra Kartverket. Data for de undersøkte kulturminnene legges inn sammen med detaljerte kartdata (FKB) for kommunene. De undersøkte SEFRAK-bygningene kartfestes ved hjelp av objektenes unike SEFRAK-ID. SEFRAK-ID-ene i MOV-tabellen kobles mot eksisterende digital kartfesting av SEFRAK-bygninger i Matrikkelen. Kartuttrekket er levert av Riksantikvaren. Statlig listeførte bygninger, listeførte kirker og kommunalt verneverdige bygninger kartfestes ved hjelp av bygningsnummer. Verneverdige kulturminner uten bygningsnummer lokaliseres ved hjelp av kartverk i ulike databaser, som Askeladden, Kulturminnesøk, kommunenes kartløsninger, Se eiendom, eller ved muntlig informasjon. Disse objektene kartfestes individuelt ved innlegging i Askeladden.

3.10 Datagrunnlag Flora kommune 4. omdrev

Undersøkelsesgrunnlaget for Flora kommune i 2018 besto av følgende 636 objekter:

- 576 SEFRAK-bygninger eldre enn 1900 (49 er samtidig kommunalt verneverdige)
- 108 kommunalt verneverdige kulturminner (hvorav 49 inngår i SEFRAK-kontrollen). Alle objektene inngår i kommunens handlingsplan for kulturminner.⁹ 12 bygninger er samtidig regulert til bevaring. Gruppen av kommunalt verneverdige kulturminner omfatter 82 bygninger i Florø sentrum,¹⁰ og 23 bygninger i sjøhusmiljøene Fanøy (3), Hovdevåg (5), Rognaldsvåg (13) og Tansøy (2), samt Kinn kirke, steinkorset på Svanøy kirkegård og sanitetsbunkeren ved Florø stadion. Krigsminner uten kartfesting, helleristninger, gravrøyser og fartøy er av metodiske hensyn ikke tatt med i undersøkelsesgrunnlaget.
- Én listeført kirke: Eikefjord kyrkje

⁹ Flora kommune 2017: Handlingsplan for kulturminne. Vedlegg til kommuneplanens arealdel, s 3-5

¹⁰ Flora kommune 2012: Kommunedelplan for Florø sentrum (sentrumsplanen), s 21

SEFRAK-registrert nothus på Stavang i Flora kommune – uendret og i god stand (14010106053). Foto: ÅD/NIKU 2018

Eikefjord kyrkje er listeført av Riksantikvaren og inngår i kontrollen av verneverdige kulturminner i overvåkingsprogrammet. Kirkebygningen ble registrert i god stand. Foto: ÅD/NIKU 2018

4 Samlet resultat – verneverdige kulturminner

Undersøkelseresultatene i Flora i 2018 viser at tilstanden var gjennomsnittlig bedre for de verneverdige kulturminnene enn for SEFRAK-bygninger uten tilsvarende vern. 4 % av de verneverdige kulturminnene var truet, mens 19 % av SEFRAK-bygningene uten tilsvarende vern var truet.

4.1 Kommunalt verneverdige kulturminner

108 kommunalt verneverdige kulturminner (regulert til bevaring eller prioritert i kulturminneplan) ble undersøkt. 4 ble registrert som truet (4 %).

4.2 Listeførte kirker

Den ene listeførte kirken i undersøkelsesgrunnet, Eikefjord kyrkje, var i god stand.

4.3 Vernete SEFRAK-bygninger

576 SEFRAK-bygninger ble undersøkt. For å analysere effekten av ulike typer vern, er SEFRAK-bygningenes vernestatus inndelt i følgende kategorier: «Fredet etter kulturminneloven», «Vernet etter plan- og bygningsloven», «Andre planer og retningslinjer med bevaringsformål» og «LNF-områder». Hver bygning kan være omfattet av flere typer vern.

Fredet etter kulturminneloven

Én av de undersøkte SEFRAK-bygningene var fredet etter kulturminneloven. Den var i god stand.

Vernet etter plan- og bygningsloven

12 av de undersøkte SEFRAK-bygningene var regulert til bevaring etter plan- og bygningsloven. Ingen av disse var tapt eller truet.

Andre planer og retningslinjer med bevaringsformål

73 av de undersøkte SEFRAK-bygningene var underlagt andre planer og retningslinjer for bevaring. Av disse var én bygning tapt og 4 truet. Denne kategorien omfatter bygninger i sjøhusmiljøene (hensynssone i kommuneplan), bygninger i Florø sentrum (hensynssone i kommunedelplan) og bygninger som omfattes av Riksantikvarens NB!-register, som definerer utvalgte historiske byområder hvor det må vises særlige hensyn i forvaltning og utvikling.

LNF-områder

303 av de undersøkte SEFRAK-bygningene lå i LNF-områder (ifølge kommuneplanregisteret i Norge digitalt). 26 av bygningene i LNF-områder var tapt (9 %) og 63 av de gjestående var truet/sterkt truet (23 %). LNF-områder er landbruks-, natur- og friluftsområder, hvor det kun er tillatt med bygge- og anleggsvirksomhet som har direkte tilknytning til landbruk eller stedbunden næring.¹¹

---

¹¹ LOV-2008-06-27-71: Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) § 11-7 nr 5

5 Samlet resultat – SEFRAK-bygninger

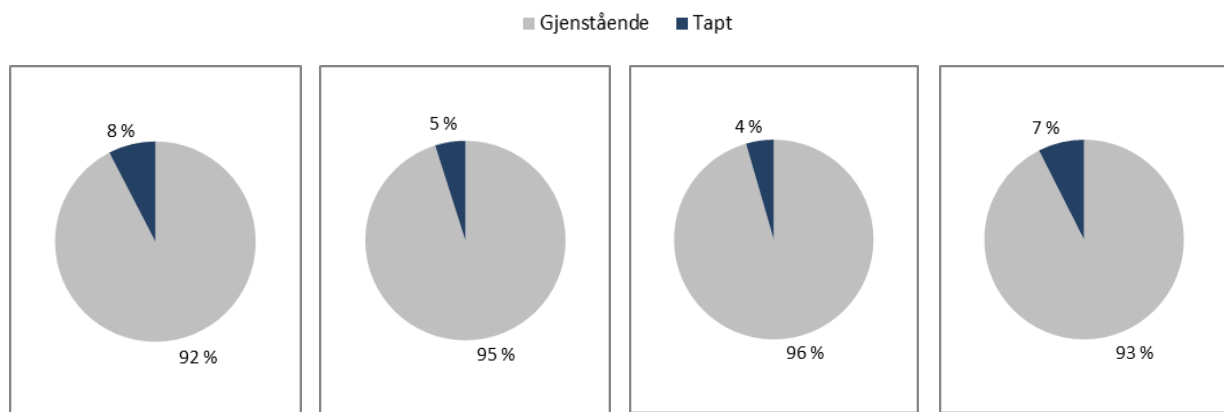
I dette kapittelet presenteres samlet resultat basert på innsamlete registreringsdata fra fire omdrev med kontrollregistrering i Flora kommune. Tap, tilstand og endring blir analysert mot bygningstype, geografisk område, samfunnssektor og sosial miljøsammenheng. (Detaljert resultat i vedlegg 1 og 2)

5.1 Tap pr omdrev

576 SEFRAK-bygninger ble undersøkt i Flora i fjerde omdrev. 7 % var tapt. Tapsandelen har dermed steget fra 5 % i andre omdrev og 4 % i tredje omdrev. Tapsandelen i første omdrev var på 8 %, men tidsintervallet var ca dobbelt så langt som de følgende omdrevene, ettersom SEFRAK-registreringen i Flora foregikk på begynnelsen av 1990-tallet.

Tabell 6 Tap av SEFRAK-bygninger. 1.-4. omdrev

SEFRAK-BYGNINGER	1. OMDREV	2. OMDREV	3. OMDREV	4. OMDREV	AKKUMULERT
Antall undersøkte	686	634	603	576	686
Antall tap	52	31	27	42	152
Tapsprosent	8 %	5 %	4 %	7 %	22 %

Figur 3 Tap av SEFRAK-bygninger. Fra venstre: 1., 2., 3. og 4. omdrev

5.2 Akkumulert tap

Av de 686 SEFRAK-bygningene, som inngikk i undersøkelsesgrunnlaget for Flora ved oppstart av første omdrev, er til sammen 152 tapt, slik at det akkumulerte tapet er på 22 %.

Figur 4 Akkumulert tap av SEFRAK-bygninger. Fra venstre 1., 2., 3. og 4. omdrev

5.3 Årlig tap

Gjennomsnittlig årlig tap av SEFRAK-bygninger i Flora kommune var på 1 % i andre omdrev, 0,9 % i tredje omdrev og 1,5 % i fjerde omdrev.

Figur 5 Årlig tap av SEFRAK-bygninger. Fra venstre: 2., 3. og 4. omdrev

5.4 Tapsårsaker

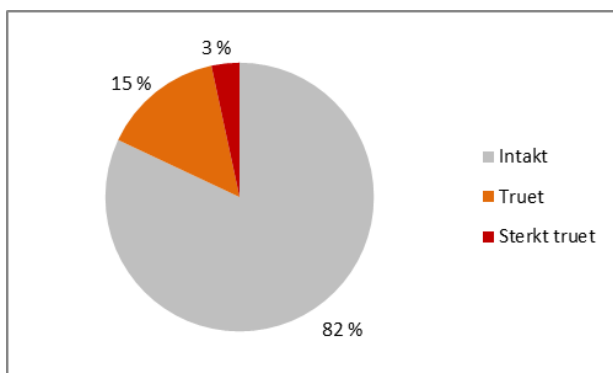
20 av totalt 42 SEFRAK-bygninger som var tapt i Flora kommune i fjerde omdrev, var revet. 14 var falt i ruin og én hadde brent ned. For de øvrige 7 bygningstapene ble tapsårsaken registrert som ukjent. Feltkontrollen er utvendig og visuell, og ikke basert på intervju med eier.

5.5 Tilstand

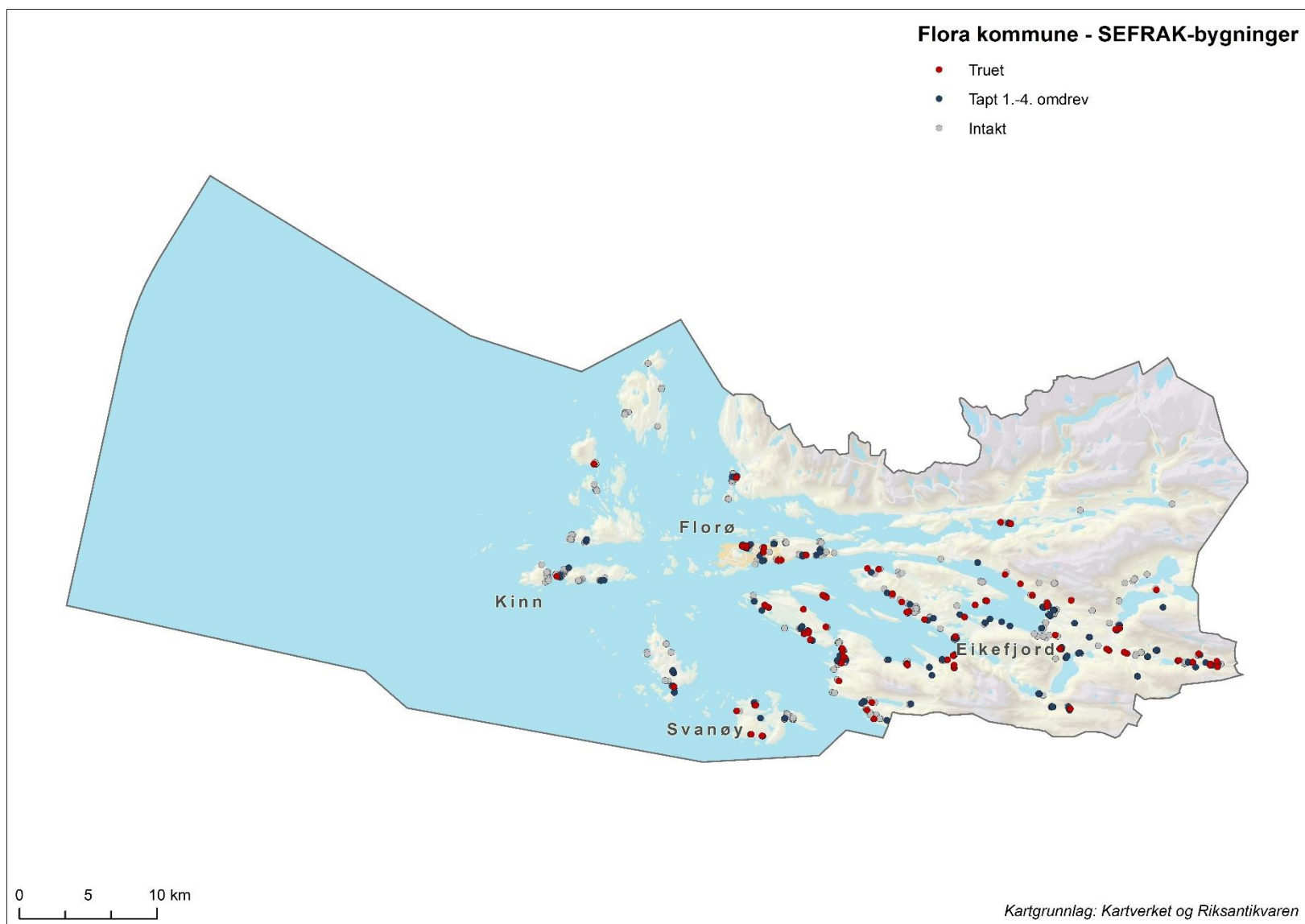
Av 534 gjenstående SEFRAK-bygninger i Flora er 15 % i dårlig teknisk tilstand (truete) og bærer preg av manglende vedlikehold over lengre tid, mens 3 % er i svært dårlig teknisk tilstand (sterkt truete). Andelen bygninger i god stand har sunket fra 92 % i første omdrev til 82 % i fjerde omdrev.

Tabell 7 Truete/sterkt truete SEFRAK-bygninger. 1.-4. omdrev

SEFRAK-BYGNINGER	1. OMDREV	2. OMDREV	3. OMDREV	4. OMDREV
Antall gjenstående	634	603	576	534
Truete	8 %	10 %	10 %	15 %
Sterkt truete	Ikke registrert	Ikke registrert	4 %	3 %
Intakt	92 %	90 %	87 %	82 %

Figur 6 Andel truete/sterkt truete av 534 gjenstående SEFRAK-bygninger. 4. omdrev

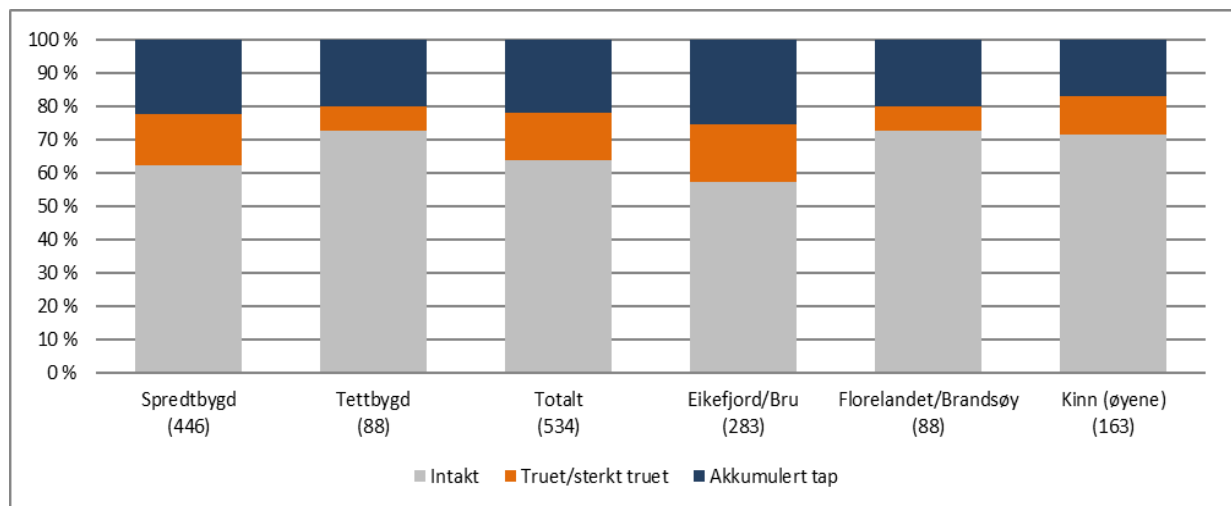

5.6 Geografiske variasjoner

I første omdrev var tapsandelen høyere i tettbygde områder av Flora enn i spredtbygde strøk, men fra andre omdrev har det vært omvendt, med mest tap i spredtbygde områder av kommunen (8 % tap i spredtbygde og 3 % i tettbygde områder i fjerde omdrev). Det er også de spredtbygde områdene som har høyest andel av bygninger som er truet av forfall, med mest tap og bygningsforfall i fjordområdene Eikefjord/Bru (9 % tap og 23 % truet i fjerde omdrev).

Tabell 8 Tap og tilstand fordelt på geografiske områder i Flora. SEFRAK-bygninger

SEFRAK-BYGNINGER	SPREDTBYG	TETTBYGD	TOTALT	EIKEFJORD/BRU	FLORELANDET/BRANDSØ	KINN
	D				Y	
Undersøkt	576	110	686	380	110	196
Tapt 1. omdrev	7 %	11 %	8 %	8 %	11 %	5 %
Tapt 2. omdrev	5 %	3 %	5 %	7 %	3 %	3 %
Tapt 3. omdrev	5 %	4 %	4 %	5 %	4 %	3 %
Tapt 4. omdrev	8 %	3 %	7 %	9 %	3 %	7 %
Akkumulert tap	23 %	20 %	22 %	26 %	20 %	17 %
Gjenstående	446	88	534	283	88	163
Truet/sterkt truet	20 %	9 %	18 %	23 %	9 %	14 %

Figur 7 Tap og tilstand fordelt på geografiske områder. 534 SEFRAK-bygn gjenstående 4. omdrev

5.7 Samfunnssektor og sosial miljøsammenheng

Undersøkelsen viser at det har vært mer tap, og noe mer forfall av bygninger med «Arbeider, husmann og tjenestemann» som opprinnelig sosial miljøsammenheng, enn av bygninger med «Bonde» som opprinnelig sosial miljøsammenheng (akkumulert tap: 32 % mot 22 %, og forfall: 23 % mot 20 %). Nesten 90 % av det opprinnelige undersøkelsesgrunnlaget på 686 SEFRAK-bygninger i Flora, tilhørte samfunnssektorkategori «Landbruk, fiske, fangst». Antallet bygninger definert innenfor de øvrige samfunnssektorene er dermed så lavt at det er vanskelig å peke på særlige tendenser.

SEFRAK-BYGNINGER	ARBEIDER, HUSMANN, TJENESTEMANN	BONDE
Undersøkt 1. omdrev	145	429
Akkumulert tap	32 %	22 %
Gjenstående	98	336
Truet/sterkt truet	23 %	20 %

Venstre: A-endring registreres ved påbygg som dominerer det opprinnelige volumet, slik som tilbygget i front på denne boligen (14010301045). Høyre: B-endring registreres ved mindre volumendringer, som glassverandaen på dette sommerhuset (14010105006). Av de gjenstående SEFRAK-bygningene i Flora er 2 % registrert med A-endringer og 15 % med B-endringer. Foto: ÅD/NIKU 2018

Venstre: Overflateendringer, som ny type taktekkning, registreres som C-endring (14010101007). Høyre: Maling, eller skifte av panel og taktekkning i samme stil som før, regnes ikke som endring (14010204002). Av de gjenstående SEFRAK-bygningene i Flora er 35 % registrert med C-endringer, mens 47 % av bygningene er uendret. Foto: ÅD/NIKU 2018

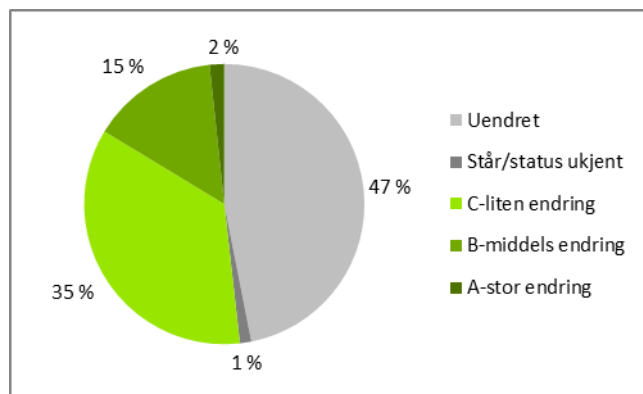
Sommerboligen til venstre har nyere vinduer med vindusomramming i eldre stil og er registrert som C-endret og «tilbakeført til eldre uttrykk» (14010205004). Sjøbua til høyre har tidligere hatt et inngangsparti på gavlveggen som vender hitover. Bygningen er registrert som B-endret og «deler av hus fjernet» (1401010038). Foto: ÅD/NIKU 2018

5.8 A-B-C-endering

2 % av 534 gjenstående SEFRAK-bygninger har større volumendringer (A-endering) og 15 % har mindre volumendringer (B-endering). 35 % har overflateendringer (C-endering), som er endring av bygningens karakter gjennom generelt vedlikehold, f.eks. ved utskifting av panel, takbelegg og vinduer/listverk. Andelen endrete SEFRAK-bygninger har økt gradvis gjennom alle omdrev av overvåkingsprogrammet (19 %, 24 %, 38 % og 52 % i første til fjerde omdrev).

Tabell 9 A-B-C-endering – SEFRAK-bygninger. 1.-4. omdrev

SEFRAK-BYGNINGER	1. OMDREV	2. OMDREV	3. OMDREV	4. OMDREV
Antall gjenstående	634	603	576	534
A-endering	1 %	1 %	2 %	2 %
B-endering	5 %	6 %	10 %	15 %
C-endering	14 %	17 %	26 %	35 %
Står/ukjent endringsgrad	6 %	6 %	2 %	1 %
Endret totalt	19 %	24 %	38 %	52 %
Uendret	75 %	70 %	61 %	47 %

Figur 8 A-B-C-endering – 534 gjenstående SEFRAK-bygninger. 4. omdrev

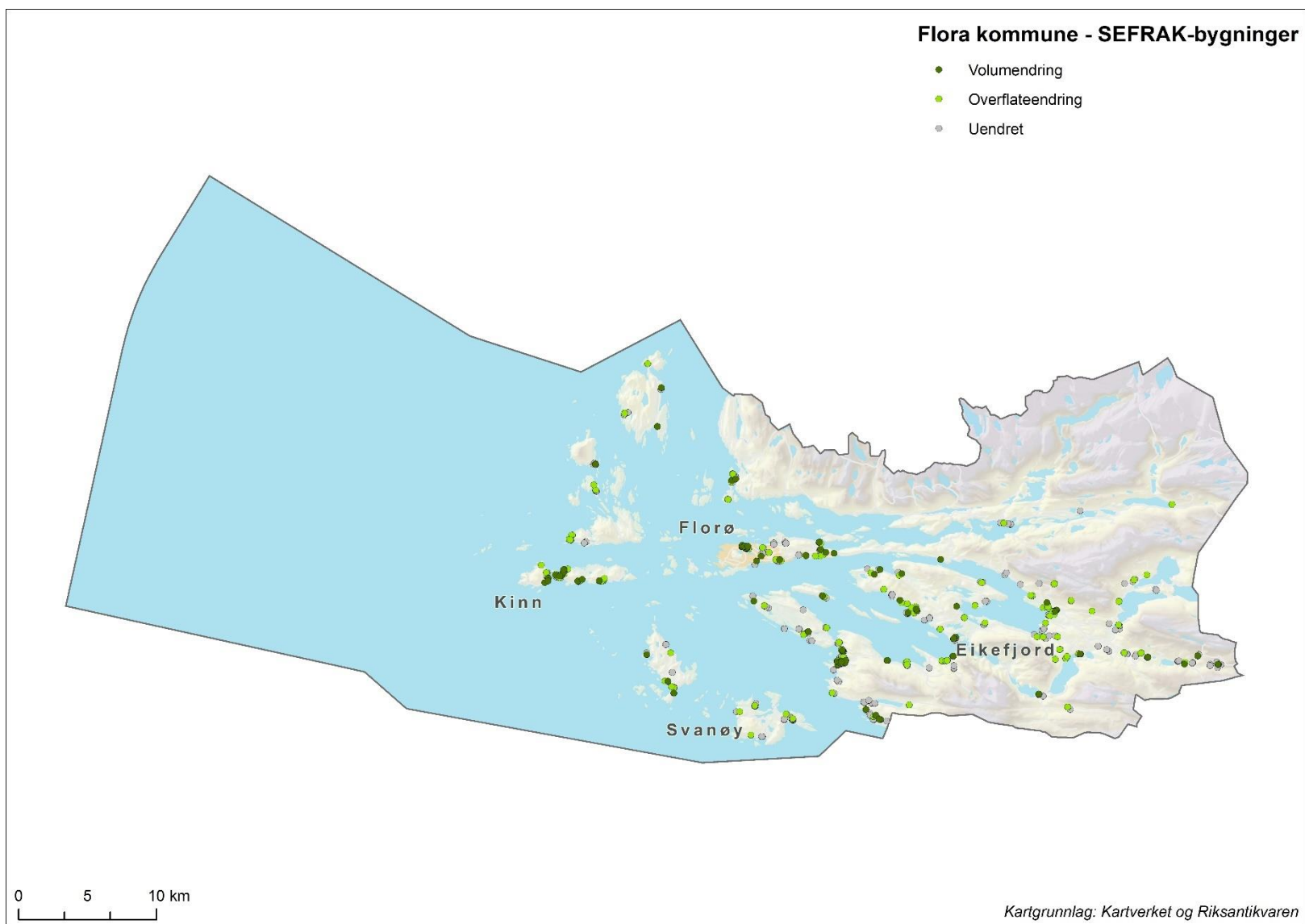
5.9 Annen endring

I tillegg til endringsgraden registreres det om deler av bygningen er revet og om den er tilbakeført til eldre uttrykk. Det skal også registreres om bygningen er dokumentert stilhistorisk tilbakeført, noe som kun unntaksvis vil fanges opp i feltkontrollen, som ikke er basert på intervju med eier.

- I fjerde omdrev er det registrert 13 tilfeller hvor deler av SEFRAK-bygningen er revet
- 6 av SEFRAK-bygningene i Flora ble registrert som tilbakeført til eldre uttrykk
- Ingen av bygningene ble registrert som dokumentert stilhistorisk tilbakeført

Tabell 10 Annen endring – SEFRAK-bygninger. 4. omdrev

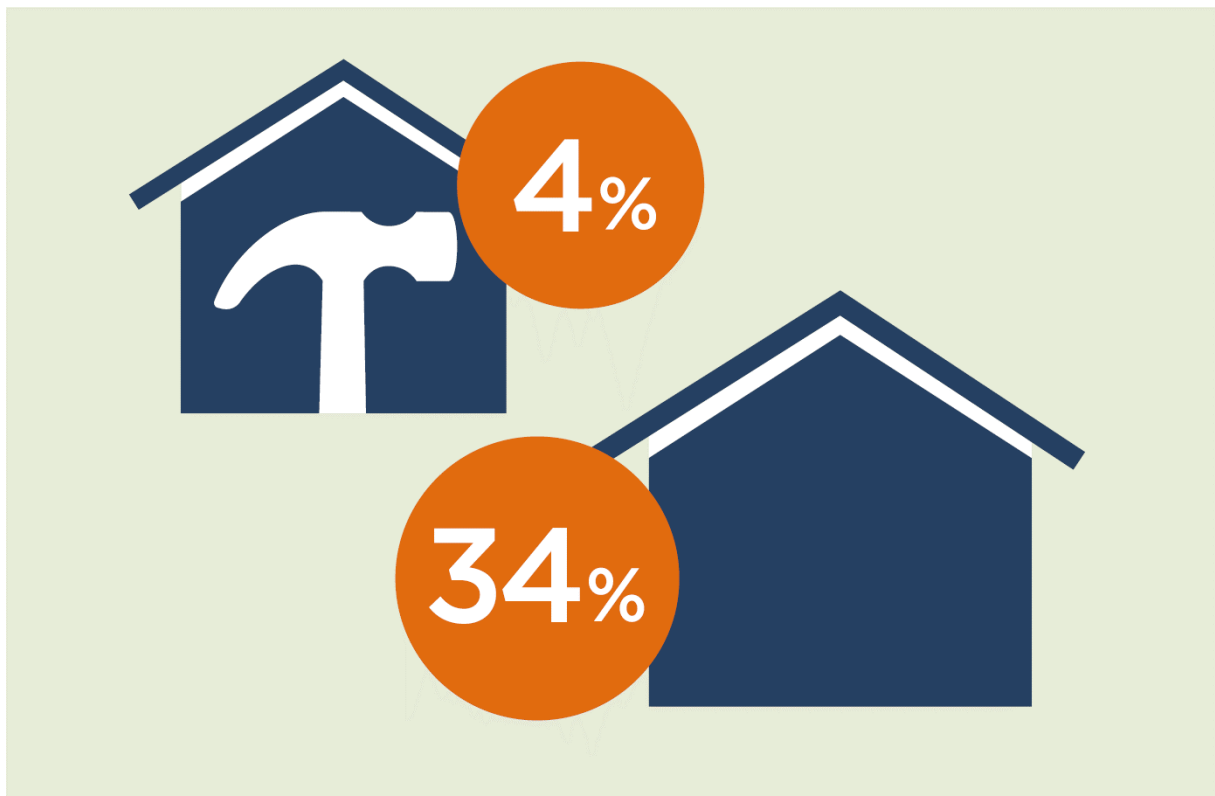
ANNEN ENDRING	BOLIGHUS, VÅNINGSHUS	MINDRE UTHUS	NAUST/SJØHUS	ANDRE HUSTYPER	TOTALT
Deler av hus revet	5	3	4	1	13
Tilbakeført til eldre uttrykk	5	0	1	0	6

5.10 Sammenheng mellom tilstand og endring

De endrete SEFRAK-bygningene i Flora kommune har gjennomsnittlig bedre tilstandsgrad enn de uendrete. 34 % av de uendrete bygningene er truet/sterkt truet, mens bare 4 % av de endrete bygningene er truet. Samme tendens er påvist i samlet resultat for 18 undersøkte kommuner i tidsrommet 2000-2014.¹²

En sannsynlig årsak til at endrete bygninger oftere har bedre bygningsteknisk tilstand enn uendret bygninger, er at endringer i mange tilfeller representerer vedlikehold, som følge av at bygningene er i bruk. Bygninger som er i bruk vil normalt endres i forbindelse med brukstilpasninger og istandsetting, mens forlatte bygninger blir stående uendret og forfaller.

Figur 9 Andel truede SEFRAK-bygninger av 277 endrete (øverst) og 250 uendrete (nederst)

¹² Dammann, Åse, 2015: Gamle hus da og nå. Status for SEFRAK-registrerte bygninger i 18 kommuner. Sammendragsrapport for Riksantikvarens miljøovervåkingsprogram 2000-2014. NIKU Rapport 82, s 20

5.11 Bygningskategorier

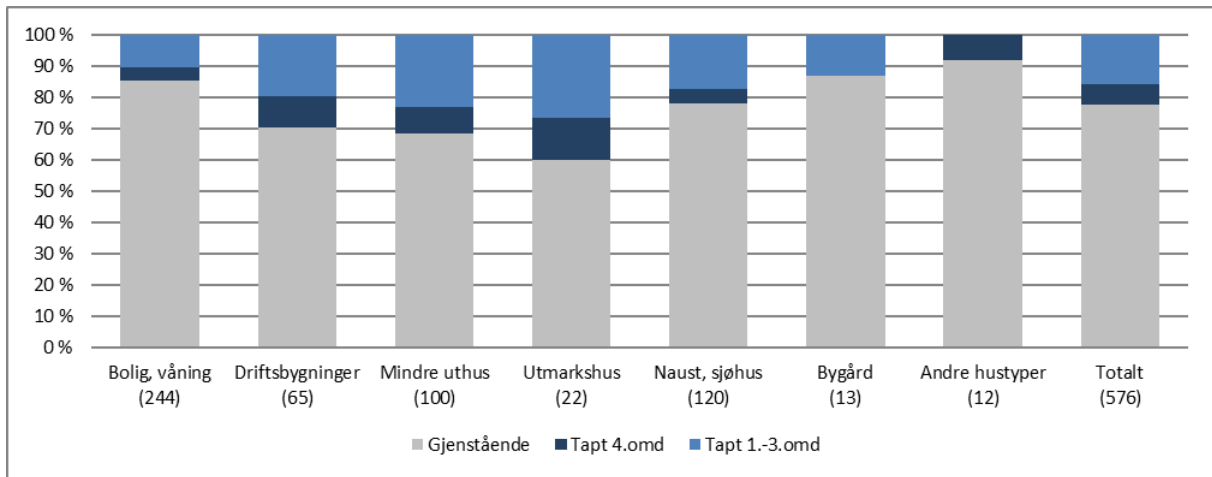
SEFRAK-bygningene i Flora er inndelt i syv hovedkategorier: «Bolighus/våningshus», «Driftsbygninger», «Mindre uthus», «Utmarkshus», «Naust/sjøhus», «Bygård» og «Andre hustyper». Hovedkategoriene består av flere bygningstyper. Av de undersøkte bygningskategoriene i Flora er det driftsbygninger og mindre uthus som har høyest tapsandel, både akkumulert (30 % og 32 %) og i fjerde omdrev isolert (12 % og 11 %). Flora har relativt få utmarksbygninger (18 gjenstående). Dette er bygningskategorien med høyest akkumulert tapsandel (40 %) og fem av de gjenstående er truet av forfall. Bolighus/våningshus har lavere tapsandel enn gjennomsnittstapet i kommunen, både akkumulert (15 % mot 22 % totalt) og i fjerde omdrev isolert (5 % mot 7 % totalt) og mindre forfall (15 % truet/sterkt truet mot 18 % totalt), men en relativt høy andel av boligene er endret (61 % mot 52 % totalt). To av opprinnelig 15 bygårder er tapt. Alle de 13 gjenstående bygårdene var i god stand. Flest volumendringer har boliger, driftsbygninger og mindre uthus (25 %, 18 % og 14 %), noe som tyder på brukstilpasninger. Sjøhus/naust ligger noenlunde på gjennomsnittet for kommunen når det gjelder både tap og forfall.

Tabell 11 Tap, tilstand og endring for bygningskategorier i SEFRAK

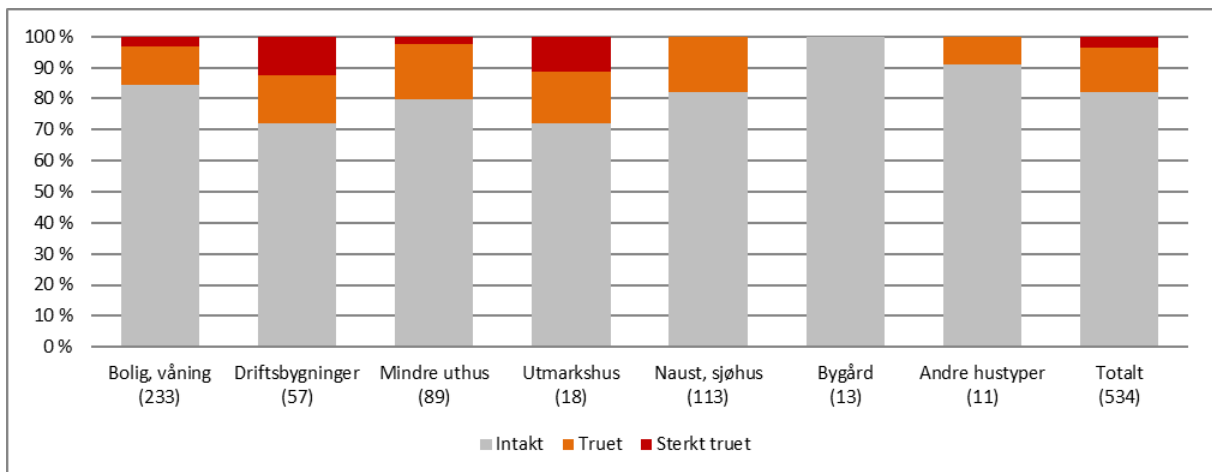
SEFRAK-BYGNINGER	BOLIGHUS, VÅNINGSHUS	DRIFTS-BYGNINGER	MINDRE UTHUS	UTMARKS-BYGNINGER	NAUST, SJØHUS	BYGÅRD	ANDRE HUSTYPER	TOTALT
Undersøkt	273	81	130	30	145	15	12	686
Andel av totalt	40 %	12 %	19 %	4 %	21 %	2 %	2 %	100 %
Tapt 1. omdrev	5 %	10 %	13 %	3 %	8 %	7 %	0	8 %
Tapt 2. omdrev	4 %	5 %	7 %	7 %	5 %	0	0	5 %
Tapt 3. omdrev	2 %	6 %	5 %	19 %	5 %	7 %	0	4 %
Tapt 4. omdrev	5 %	12 %	11 %	18 %	6 %	0	8 %	7 %
Akkumulert tap	15 %	30 %	32 %	40 %	22 %	13 %	8 %	22 %
Gjenstående	233	57	89	18	113	13	11	534
Andel av totalt	44 %	11 %	17 %	3 %	21 %	2 %	2 %	100 %
Truet	12 %	16 %	18 %	17 %	18 %	0	9 %	15 %
Sterkt truet	3 %	12 %	2 %	11 %	0	0	0	3 %
A-endring	3 %	2 %	2 %	0	0	8 %	0	2 %
B-endring	22 %	16 %	12 %	0	4 %	0	9 %	15 %
C-endring	36 %	26 %	29 %	28 %	39 %	54 %	64 %	35 %
Endret totalt	61 %	44 %	44 %	28 %	43 %	62 %	73 %	52 %

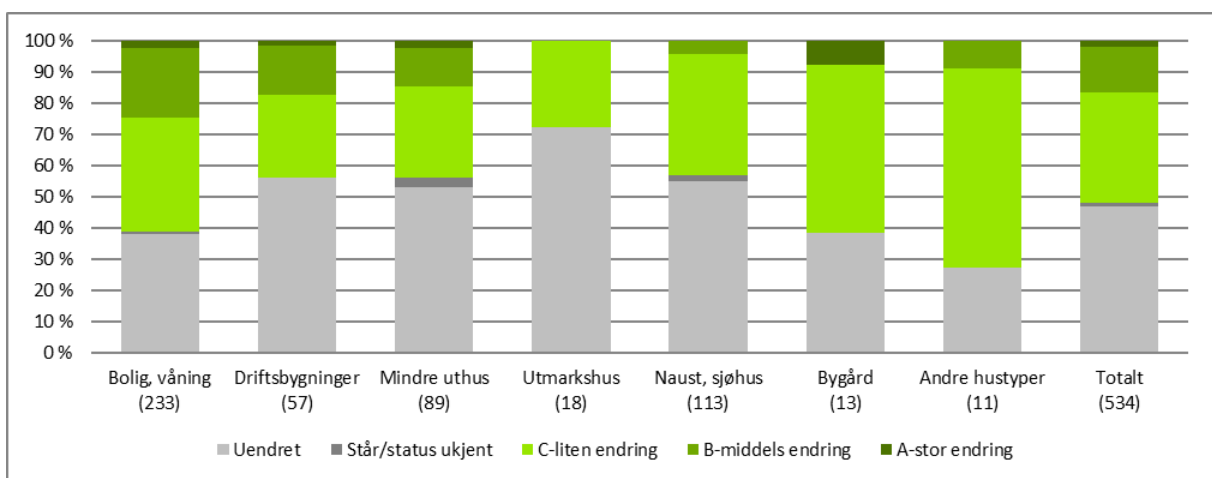
Venstre: Bolighusene har lav tapsandel og få av de gjenstående er truet, men mange bolighus er endret (14010119036). Høyre: Bekkekvernene er en særlig utsatt bygningstype, med perifer beliggenhet i fuktige og ofte gjengrodde omgivelser. Fire av ni bekkelverner i Flora er tapt siden oppstart av MOV-programmet (14010103009). Foto: ÅD/NIKU 2018

Figur 10 Akkumulert tap fordelt på bygningstyper i SEFRAK. 576 undersøkte i 4. omdrev

Figur 11 Tilstand fordelt på bygningstyper i SEFRAK. 534 gjenstående i 4. omdrev

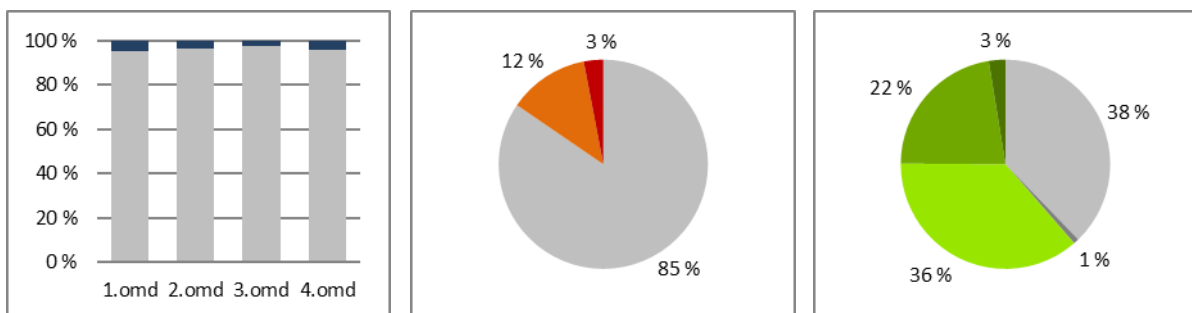

Figur 12 A-B-C-Endring fordelt på bygningstyper i SEFRAK. 534 gjenstående i 4. omdrev

5.11.1 Bolighus/våningshus

Bolighus/våningshus utgjør 44 % av de gjenstående SEFRAK-bygningene i Flora. Av totalt 273 boliger/våningshus i det opprinnelige undersøkelsesgrunnlaget, er nå 15 % tapt (5 %, 4 %, 2 % og 5 % i første til fjerde omdrev). Andelen tapte bolighus/våningshus i Flora ligger under gjennomsnittstapet i kommunen, både i fjerde omdrev isolert (5 % mot 7 % totalt) og akkumulert tap (15 % mot 22 % totalt). Andelen truete/sterkt truete boliger er også noe lavere enn gjennomsnittet for alle bygningstyper (15 % mot 18 %), mens andelen endrete bygninger er høyere for boligene enn gjennomsnittet for alle bygningstyper (61 % mot 52 %).

■ Tapt ■ Sterkt truete ■ Truete ■ A-stor endring ■ B-middels endring ■ C-liten endring ■ Står/ukjent ■ Øvrige gjenstående

Figur 13 Tapte, truete og endrete «Bolighus/våningshus». 244 undersøkte i 4. omdrev

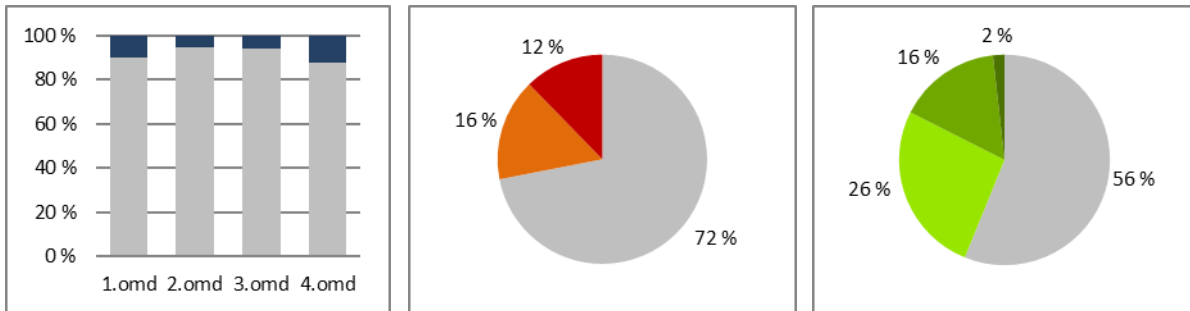
Noe under halvparten av de undersøkte SEFRAK-bygningene var boliger og våningshus (44 %). 5 % var tapt i fjerde omdrev. Boliger/våningshus har relativt lav andel tapte og truete, sammenlignet med de øvrige bygningskategoriene, men en høy andel av boligene er endret (61 %, hvorav 25 % er volumendringer). Våningshuset over er uendret og i god bygningsteknisk tilstand (14010112005). Foto: ÅD/NIKU 2018

5.11.2 Driftsbygninger

Store driftsbygninger utgjør 11 % av de gjenstående SEFRAK-bygningene i Flora. Av totalt 81 driftsbygninger i det opprinnelige undersøkelsesgrunnlaget, er nå 30 % tapt (10 %, 5 %, 6 % og 12 % i første til fjerde omdrev). Akkumulert tap av driftsbygninger er høyere enn gjennomsnitt for alle bygningstyper (30 % mot 22 % totalt), og også tapsandelen i fjerde omdrev isolert er høyere enn gjennomsnittstapet for alle bygningstyper (12 % mot 7 % totalt). Andelen truete driftsbygninger er høy (16 % truete og 12 % sterkt truete) og andelen endrete forholdsvis lav (44 % mot 52 % totalt).

■ Tapt ■ Sterkt truete ■ Truete ■ A-stor endring ■ B-middels endring ■ C-liten endring ■ Står/ukjent ■ Øvrige gjenstående

Figur 14 Tapte, truete og endrete «Driftsbygninger». 65 undersøkte i 4. omdrev

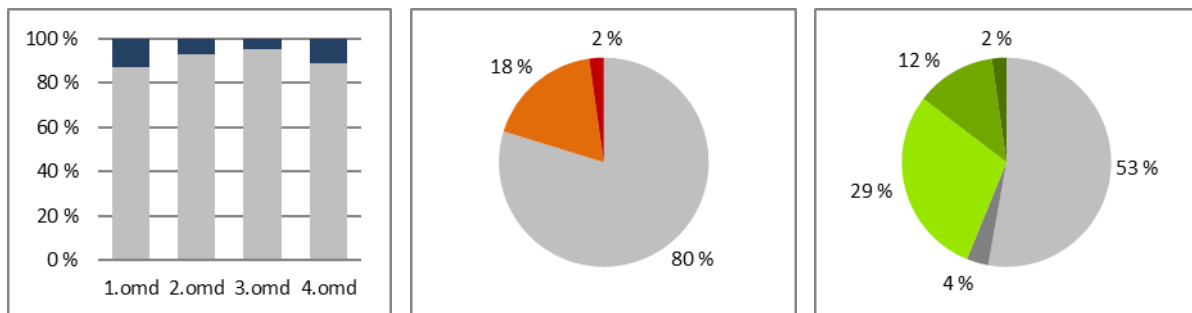

Nærmere en tredel av driftsbygningene som ble SEFRAK-registrert på 1990-tallet i Flora kommune, er nå tapt (30 %). Åtte driftsbygninger var tapt i fjerde omdrev, og 16 av de 57 gjenstående var truete av forfall. Denne driftsbygningen på øya Hovden ble registrert med liten overflateendring og i god bygningsteknisk tilstand (14010208006). Foto: ÅD/NIKU 2018

5.11.3 Mindre uthus

Mindre uthus i og nær tunet utgjør 17 % av de gjenstående SEFRAK-bygningene i Flora. Av totalt 130 mindre uthus i det opprinnelige undersøkelsesgrunnlaget, er nå 32 % tapt (13 %, 7 %, 5 % og 11 % i første til fjerde omdrev). Andelen tapte av de mindre uthusene er høyere enn gjennomsnittet for alle bygningstyper i Flora i fjerde omdrev (11 % mot 7 %), og det samme gjelder akkumulert tap (32 % mot 22 % gjennomsnitt). Andelen truede/sterkt truede er noe høyere enn gjennomsnittet i kommunen (20 % mot 18 %), mens andelen endrete ligger klart under gjennomsnittet for alle bygningstyper (44 % mot 52 %).

■ Tapt ■ Sterkt truet ■ Truet ■ A-stor endring ■ B-middels endring ■ C-liten endring ■ Står/ukjent ■ Øvrige gjenstående

Figur 15 Tapte, truede og endrete «Mindre uthus». 100 undersøkte i 4. omdrev

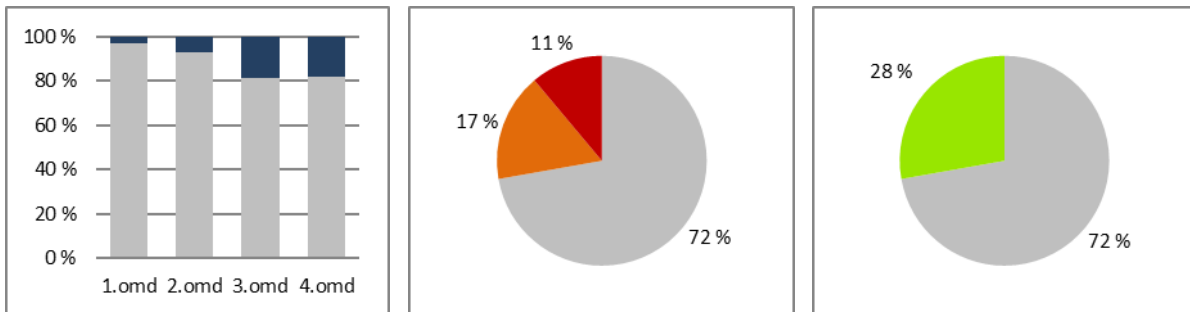

Mindre uthus er en bygningskategori med relativt høyt akkumulert tap (32 %), men andelen av de gjenstående som er truet er lavere enn for de større driftsbygningene i landbruket (20 % mot 28 %). Smia på Hopen i Steinhovden er registrert som uendret og i god stand (14010108010). Foto: ÅD/NIKU 2018

5.11.4 Utmarkshus

Utmarkshus utgjør kun 3 % av de gjenstående SEFRAK-bygningene i Flora. Av totalt 30 utmarkshus i det opprinnelige undersøkelsesgrunnlaget, er nå 12 tapt (40 %), hvorav fire var tapt i fjerde omdrev. Fem av de gjenstående utmarkshusene er truet (28 %), og to av disse er sterkt truet. Andelen endrete er lavere enn gjennomsnittet for alle bygningstyper (28 % mot 52 %), og ingen av utmarkshusene har volumendringer.

■ Tapt ■ Sterkt truet ■ Truet ■ A-stor endring ■ B-middels endring ■ C-liten endring ■ Står/ukjent ■ Øvrige gjenstående

Figur 16 Tapte, truede og endrete «Utmarkshus». 22 undersøkte i 4. omdrev

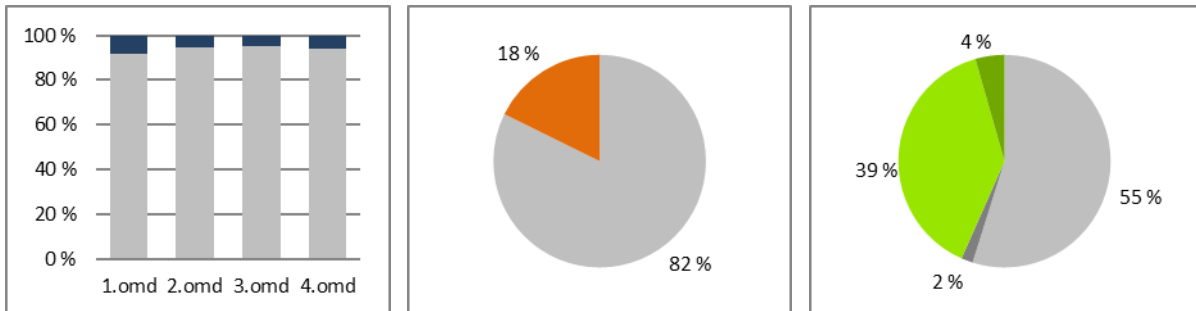

22 SEFRAK-registrerte utmarkshus ble undersøkt i Flora. Fire var tapt, og fem av de gjenstående var truet av forfall. Sammenlignet med de øvrige bygningskategoriene er få av utmarkshusene endret (28 %), og ingen av de gjenstående har volumendringer. Utløa i Ramsdal er registrert uten bygningsmessige endringer siden den opprinnelige SEFRAK-registreringen i 1992 (14010103044). Foto: ÅD/NIKU 2018

5.11.5 Sjøhus og naust

Sjøhus og naust utgjør 21 % av de gjenstående SEFRAK-bygningene i Flora. Av totalt 145 sjøhus og naust i det opprinnelige undersøkelsesgrunnlaget, er nå 32 tapt (22 %), hvorav syv var tapt i fjerde omdrev (6 %). 20 av de gjenstående naustene er truet (18 %), men ingen er sterkt truet. Andelen endrete er lavere enn gjennomsnittet for alle bygningstyper (43 % mot 52 %).

■ Tapt ■ Sterkt truet ■ Truet ■ A-stor endring ■ B-middels endring ■ C-liten endring ■ Står/ukjent ■ Øvrige gjenstående

Figur 17 Tapte, truede og endrete «Sjøhus/naust». 120 undersøkte i 4. omdrev

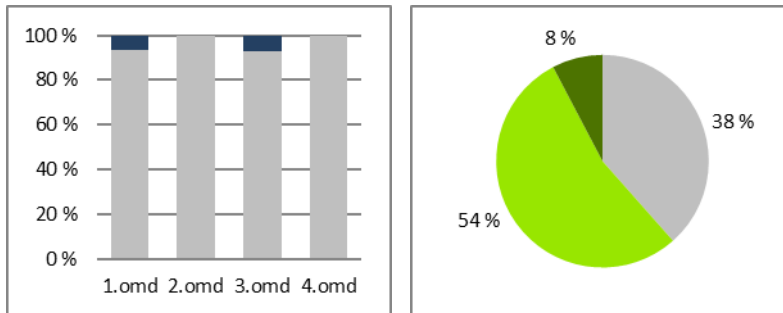

120 SEFRAK-registrerte sjøhus og naust ble undersøkt i Flora kommune i fjerde omdrev. Syv av disse var tapt (6 %), og 20 av de gjenstående var truet av forfall, selv om ingen var sterkt truet. Naust og sjøhus har få volumendringer (4 %). Dette sjøhuset på Domba er uendret siden SEFRAK-registreringen på 1990-tallet og ble registrert i god bygningsteknisk tilstand (14010208008). Foto: ÅD/NIKU 2018

5.11.6 Bygårder

Bygårdene utgjør 2 % av de gjenstående SEFRAK-bygningene i Flora. Av totalt 15 bygårder i det opprinnelige undersøkelsesgrunnlaget, er to tapt. Ingen var tapt i fjerde omdrev, og ingen av de gjenstående bygårdene er truet/sterkt truet. Syv av bygårdene har overflateendringer (C-endring) og én har stor volumendring (A-endring).

■ Tapt ■ Sterkt truet ■ Truet ■ A-stor endring ■ B-middels endring ■ C-liten endring ■ Står/ukjent ■ Øvrige gjenstående

Figur 18 Tapte og endrete «Bygårder». 13 undersøkte i 4. omdrev

Av 15 bygårder eldre enn 1900, som inngikk i den opprinnelige SEFRAK-registreringen på 1990-tallet, er det nå 13 igjen, blant annet denne butikkbygningen i Strandgata (14010301024). Ingen bygårder var tapt i fjerde omdrev, og ingen av de gjenstående er truet av forfall, men en stor andel er endret (62 %). I tillegg til de 13 gjenstående SEFRAK-bygårdene eldre enn 1900, ble 17 verneverdige 1900-talls bygårder i Florø sentrum undersøkt. Foto: ÅD/NIKU 2018

6 Virkemidler for vern

Organisering av kulturminneforvaltningen

I Flora kommune er kulturminnefeltet organisert under enhet for Kultur og fritid. SEFRAK-skjemaer for Flora finnes hos fylkeskommunens kulturvern avdeling og er tilgjengelig i Riksantikvarens BraArkiv.

Kommuneplan

Kommuneplanens samfunnsdel gir en oversikt over kommunens prioriteringer på kulturminnefeltet. I oversikten nevnes blant annet bymiljøet i Flora sentrum, Kinn kirke, Svanøy hovedgård og steinkorset på kirkegården, sjøhusmiljøene og krigsminnene. I planen heter det at det skal etableres et fond for utvikling og rehabilitering av kulturminner og utvikles et handlingsprogram for forvaltning av særlig viktige kulturminner. Her fremheves sjøhusmiljøene spesielt.¹³ Kommuneplanens arealdel gir retningslinjer for forvaltning av kulturminneverdier når det gjelder landskapshensyn (kap 2.7) arkitektur (kap 2.8), sjøbuer (kap 2.9) og omsynssoner (kap 8.3 og 8.5).

Handlingsplan for kulturminner

Flora kommune fikk midler til arbeid med kulturminneplan fra Riksantikvaren i 2011 (KIK-midler),¹⁴ og i 2017 ble handlingsplan for kulturminner vedtatt, som vedlegg til kommuneplanens arealdel. I planen beskrives konkrete tiltak for prioriterte kulturminner, og noen av tiltakene er gjort juridisk bindende gjennom kommuneplanens arealdel og kommunedelplaner. I handlingsplanen heter det blant annet at deler av bymiljøet i Florø er av nasjonal interesse, og at sjøhusmiljøene i kommunen er viktige for folks identitet i Flora. Kinn kirke (bygd 1150-1200) og steinkorset ved Svanøy hovedgård (900-1100) er også blant kulturminnene som blir fremhevet i handlingsplanen.¹⁵

Sjøhusmiljøene

Hovdevåg, Barekstad, Fanøy, Rognaldsvåg og Tansøy er i kommuneplanens arealdel lagt ut som omsynssone kulturmiljø etter plan- og bygningsloven, som områder med særlig verdi som kulturminne, kulturmiljø og kulturlandskap.¹⁶ Kommuneplanens arealdel åpner for bruksendring av eldre sjøhusbebyggelse, både til bolig-, fritids- og enkelte typer næringsformål, men det fremheves at det ved ombygging skal tas hensyn til tradisjonen.¹⁷ Nordplans utredning om forvaltning og utvikling av sjøhusmiljøer i Flora, ligger som vedlegg til kommuneplanens arealplan fra 2017.¹⁸

Kinn kirke og Svanøy hovedgård

Områdene rundt Kinn kirke er i kommuneplanens arealdel lagt inn som båndleggingssone etter kulturminneloven, med Riksantikvaren som dispensasjonsmyndighet. Det samme er Svanøy hovedgård og steinkorset, som står på kirkegården like ved Svanøy hovedgård.¹⁹

Kommunedelplan for Flora sentrum

Ifølge gjeldende kommunedelplan for Florø sentrum (2012) skal det legges vekt på helhetlig arkitektur og arkitektoniske kvaliteter i sentrumsområdet. Bygninger og anlegg skal utformes i samspill med omgivelsene og Florøs særegne bystruktur. Gatestrukturen skal bevares, og helst også

¹³ Flora kommune 2016: Kommuneplanen sin samfunnsdel s 10

¹⁴ Riksantikvarens hjemmeside, lest 05.03.19: www.riksantikvaren.no

¹⁵ Flora kommune 2017: Handlingsplan for kulturminne. Vedlegg til kommuneplanens arealdel s 2, 3, 4

¹⁶ Flora kommune 2017: Føresegner og retningslinjer. Kommuneplanens arealdel s 26

¹⁷ Flora kommune 2017: Føresegner og retningslinjer. Kommuneplanens arealdel s 18, 7

¹⁸ Nordplan 2015: Flora kommune. Forvaltning og utvikling av sjøhus. Vedlegg til kommuneplanens arealdel

¹⁹ Flora kommune 2017: Føresegner og retningslinjer. Kommuneplanens arealdel s 25

gårdsrommene. Alle bygninger definert som verneverdige miljøobjekter skal i utgangspunktet bevares. Nybygg skal underordnes det eksisterende bygningsmiljøet, men med en tidstypisk utforming, hvis det tilfører området kvaliteter. Ved bruksendring på *særskilt verneverdige miljøobjekter* skal fasaden beholdes eller tilbakeføres, med vekt på autentisk materialbruk og vedlikehold. Retningslinjene er mindre strenge for *verneverdige miljøobjekter*, men mest mulig av bygningen skal bevares og tidligere bruk kunne spores i fasaden.²⁰ Nordplans fagrapport «Arkitektur og bygningshistorisk kartlegging» skal være retningsgivende ved vurdering av tiltak.²¹ Her fremheves de sammenhengende linjene fra sjø til land, sjøhusene og Strandgata, samt småhusbebyggelsen langs Hans Blomgate, med offentlige institusjoner i østenden av gaten og kirken mot vest.²²

Ny sentrumsplan ble lagt ut til offentlig høring i 2018. Hovedgrep i planen er at kvartalsstrukturen, siktlinjene mot sjøen, og hovedformen og arkitektoniske detaljer til de *mest verneverdige* bygningene og bygningsmiljøene skal bevares. Vern gjennom bruk blir løftet frem som et viktig prinsipp.²³ I NB!-området skal det legges større vekt på det helhetlige bymiljøet enn på enkeltbygninger. Det åpnes for riving av bygninger som av myndighetene ikke oppfattes som en viktig del av folks bevissthet, men helheten i det eldre bygningsmiljøet skal videreføres ved at bygningenes hovedform og fasadeuttrykk, samt byplanstruktur bevares ved nybygg. Videre heter det at flytting er en viktig del av livsløpet til eldre tømmerhus, og at spesielt sjøbuene lett kan tas ned og flyttes når næringsgrunnlaget endrer seg.²⁴ Området som er definert som verneverdig er krympet, sammenlignet med sentrumsplanen fra 2012.

NB!-område

Florø bysentrum inngår i Riksantikvarens NB!-register over byer og tettsteder i Norge med kulturmiljøer av nasjonal interesse. NB!-registeret innebærer ikke formelt vern, men beskriver områder hvor det må vises særlige hensyn i forbindelse med videre forvaltning og utvikling.²⁵ NB!-området i Florø omfatter sentrale deler av Florø havn, Strandgata, Hamnegata og Hans Blomgate, hvor den opprinnelige byplanen og arkitekturen er bevart, med tett bebyggelse og siktlinjer som skaper nærhet mellom fjorden og bebyggelsen.

LNF-områder

303 av de undersøkte SEFRAK-bygningene i Flora ligger i LNF-områder (ifølge kommuneplanregisteret i Norge digitalt). LNF-områder er landbruks-, natur- og friluftsområder, hvor det kun er tillatt med bygge- og anleggsvirksomhet som har direkte tilknytning til landbruk eller stedbunden næring.²⁶

Regulert til bevaring

12 av de undersøkte bygningene er regulert til bevaring.

Fredet

Våningshuset på Svanøy hovedgård er fredet etter kulturminneloven.

²⁰ Flora kommune 2012: Føresegner og retningslinjer. Kommunedelplan for Florø sentrum s 13, 16, 38-40

²¹ Flora kommune 2012: Føresegner og retningslinjer. Kommunedelplan for Florø sentrum s 38

²² Nordplan 2010: Florø sentrum. Arkitektur og bygningshistorisk kartlegging s 13

²³ Flora kommune 2018: Planomtale. Kommunedelplan for Florø sentrum s 6 og 10

²⁴ Flora kommune 2018: Grunngjeving for bevaring av arkitektur og kulturmiljø s 10

²⁵ Riksantikvarens NB!-register, lest 16.11.18: <http://nb.ra.no/nb/index.jsf>

²⁶ LOV-2008-06-27-71: Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) § 11-7 nr 5

Kilder

- Broe, Unni og Solrun Skogstad, 2007: Gamle hus da og nå. Status for SEFRAK-registrerte bygninger Flora kommune, Sogn og Fjordane fylke 2003
- Broe, Unni og Solrun Skogstad, 2009: Gamle hus da og nå 2003-2008. Status for SEFRAK-registrerte bygninger Flora kommune, Sogn og Fjordane fylke 2008, 2. omverv
- Dammann, Åse, 2014: Gamle hus da og nå. Status for SEFRAK-registrerte bygninger. Flora kommune. Sogn og Fjordane fylke 2013. 3. omdrev. NIKU Rapport 73
- Dammann, Åse, 2015: Gamle hus da og nå. Status for SEFRAK-registrerte bygninger i 18 kommuner. Sammendragsrapport for Riksantikvarens miljøovervåkingsprogram 2000-2014. NIKU Rapport 82
- Flora kommune 2012: Føresegner og retningslinjer. Kommunedelplan for Florø sentrum
- Flora kommune 2012: Kommunedelplan for Florø sentrum (sentrumsplanen)
- Flora kommune 2016: Kommuneplanen sin samfunnsdel
- Flora kommune 2017: Føresegner og retningslinjer. Kommuneplanens arealdel
- Flora kommune 2017: Handlingsplan for kulturminne. Vedlegg til kommuneplanens arealdel
- Flora kommune 2018: Grunngjeving for bevaring av arkitektur og kulturmiljø
- Flora kommune 2018: Planomtale. Kommunedelplan for Florø sentrum s 6
- FOR-2011-11-09-1088: Forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer, kap 1
- LOV-1978-06-09-50: Lov om kulturminner (kulturminneloven)
- LOV-2008-06-27-71: Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven)
- NB!-registeret på Riksantikvarens hjemmeside: <http://nb.ra.no/nb/index.jsf>
- Nordplan 2010: Florø sentrum. Arkitektur og bygningshistorisk kartlegging
- Nordplan 2015: Flora kommune. Forvaltning og utvikling av sjøhus. Vedlegg til kommuneplanens arealdel
- Riksantikvaren 1979 (2. utgave): Registrering av faste kulturminner i Norge. C Kodeliste for registrering av hus, rubrikk 28
- Riksantikvaren 2015: Veileder. Kommunalt verneverdige kulturminner i Askeladden
- Riksantikvaren BraArkiv: SEFRAK-registreringen i Flora. SEFRAK-skjemaer og foto
- Riksantikvaren: Gamle hus da og nå – kontrollregistrering Flora kommune 2003, 2008, 2013. Foto og rådata
- Riksantikvaren: Status for verneverdige kulturminner i utvalgte kommuner – kontrollregistrering Flora kommune 2018. Foto og rådata
- Riksantikvarens hjemmeside: <http://www.riksantikvaren.no/Tema/Miljoeovervaaking>
- Riksantikvarens hjemmeside: <http://www.riksantikvaren.no/Veiledning/SEFRAK-registeret>
- Rundskriv T-3/00 fra Kirke- utdannings og forskningsdepartementet og Miljøverndepartementet: Forvaltning av kirke, kirkegård og kirkens omgivelser som kulturminne og kulturmiljø
- Statens kartverk, Geovekst: Kartgrunnlag
- Statistisk sentralbyrå: <http://statbank.ssb.no/statistikkbanken>

Vedlegg 1: Samlet resultat 10 kommuner

Tabell 12 Nøkkeltall tap av SEFRAK-bygninger. 10 kommuner. 1.-3. omdrev

SEFRAK	1. omd	Undersøkt	Tapt	Årlig tap	2. omd	Undersøkt	Tapt	Årlig tap	3. omd	Undersøkt	Tapt	Årlig tap	Gjenstående			
Kautokeino	ca 1985-2000	40	17	43 %	2,8 %	2005	23	3	13 %	2,6 %	2010	20	1	5 %	1,0 %	19
Nord-Aurdal	ca 1983-2000	1350	173	13 %	0,8 %	2005	1177	62	5 %	1,1 %	2010	1115	46	4 %	0,8 %	1069
Nittedal	ca 1974-1994	351	75	21 %	1,1 %	1994-2006	276	16	6 %	0,5 %	2011	260	11	4 %	0,8 %	249
Tromsø	ca 1985-2001	1086	152	14 %	0,9 %	2006	934	40	4 %	0,9 %	2011	894	53	6 %	1,2 %	841
Saltdal	ca 1990-2002	464	73	16 %	1,3 %	2007	391	18	5 %	0,9 %	2012	373	20	5 %	1,1 %	353
Sandnes	ca 1982-2002	781	235	30 %	1,5 %	2007	546	33	6 %	1,2 %	2012	513	29	6 %	1,1 %	484
Flora	ca 1992-2003	686	52	8 %	0,8 %	2008	634	31	5 %	1,0 %	2013	603	27	4 %	0,9 %	576
Melhus	ca 1985-2003	1429	287	20 %	1,1 %	2008	1142	38	3 %	0,7 %	2013	1104	31	3 %	0,6 %	1073
Bø	ca 1986-2004	803	111	14 %	0,8 %	2009	692	29	4 %	0,8 %	2014	663	21	3 %	0,6 %	642
Samnanger	ca 1983-2004	468	102	22 %	1,0 %	2009	366	21	6 %	1,1 %	2014	345	23	7 %	1,3 %	322
Totalt		7458	1277	17 %	1,2 %		6181	291	5 %	1,1 %		5890	262	4 %	0,9 %	5628

Tabell 13 Nøkkeltall tap, tilstand og endring av SEFRAK-bygninger. 10 kommuner. 4. omdrev

SEFRAK	4. omd	Undersøkt	Tapt	Gjenstående	Endret totalt	A-stor endring	B-middels endring	C-liten endring	Står	Truet	Sterkt truet								
Kautokeino	2015	19	1	5 %	18	1	6 %	0	0 %	1	6 %	0	7	39 %	4	22 %			
Nord-Aurdal	2015	1069	33	3 %	1036	380	37 %	31	3 %	100	10 %	249	24 %	11	175	17 %	54	5 %	
Nittedal	2016	249	5	2 %	244	166	68 %	20	8 %	63	26 %	83	34 %	6	12	5 %	12	5 %	
Tromsø	2016	841	48	6 %	793	486	61 %	26	3 %	177	22 %	283	36 %	21	67	8 %	20	3 %	
Saltdal	2017	353	12	3 %	341	152	45 %	6	2 %	63	18 %	83	24 %	0	39	11 %	4	1 %	
Sandnes	2017	484	21	4 %	463	290	63 %	7	2 %	102	22 %	181	39 %	11	42	9 %	8	2 %	
Flora	2018	576	42	7 %	534	277	52 %	10	2 %	78	15 %	189	35 %	7	78	15 %	18	3 %	
Melhus	2018	1073	35	3 %	1038	559	54 %	41	4 %	223	21 %	295	28 %	7	123	12 %	33	3 %	
Bø	2019	642																	
Samnanger	2019	322																	
Totalt		5628																	

Tabell 14 Nøkkeltall kommunalt verneverdige kulturminner

KOMMUNALT VERNEVERDIGE	År	Undersøkt	Truet	Sterkt truet	
Kautokeino	2015	0			
Nord-Aurdal	2015	0			
Nittedal	2016	82	3	4 %	0
Tromsø	2016	286	6	2 %	0
Saltdal	2017	13	0	0	0
Sandnes	2017	254	19	7 %	0
Flora	2018	108	4	4 %	0
Melhus	2018	93	11	12 %	0
Bø	2019				
Samnanger	2019				
Totalt					

Tabell 15 Nøkkeltall statlig listeførte bygninger verneklasse 2

STATLIG LISTEFØRTE BYGNINGER VK2	År	Undersøkt	Truet	Sterkt truet
Kautokeino	2015	0		
Nord-Aurdal	2015	0		
Nittedal	2016	0		
Tromsø	2016	12	0	0
Saltdal	2017	0		
Sandnes	2017	0		
Flora	2018	0		
Melhus	2018	0		
Bø	2019	0		
Samnanger	2019	0		
Totalt		12	0	0

Tabell 16 Nøkkeltall listeførte kirker

LISTEFØRTE KIRKER	År	Undersøkt	Truet	Sterkt truet
Kautokeino	2015	0		
Nord-Aurdal	2015	3	0	0
Nittedal	2016	1	0	0
Tromsø	2016	4	0	0
Saltdal	2017	2	0	0
Sandnes	2017	2	0	0
Flora	2018	1	0	0
Melhus	2018	4	0	0
Bø	2019	1		
Samnanger	2019	1		
Totalt		19		

Vedlegg 2: Detaljert resultat SEFRAK-bygninger Flora

Tabell 17 Detaljert resultat SEFRAK-bygninger. Bygningstyper og bygningskategorier

BYGNINGSTYPER	1. omdrev		2. omdrev		3. omdrev		4. omdrev		Gjenstående	Endret totalt		A-stor endring		B-middels endring		C-liten endring		Står/ukjent endringsgrad		Truet		Sterkt truet						
	Undersøkt	Tapt	Undersøkt	Tapt	Undersøkt	Tapt	Undersøkt	Tapt																				
Bolig	27	1	4 %	26	1	4 %	25	1	4 %	24	0	0	24	18	75 %	1	4 %	4	17 %	13	54 %	0	0	2	8 %	0	0	
Våningshus	246	12	5 %	234	9	4 %	225	5	2 %	220	11	5 %	209	125	60 %	5	2 %	48	23 %	72	34 %	2	1 %	27	13 %	7	3 %	
Bolighus, våningshus	273	13	5 %	260	10	4 %	250	6	2 %	244	11	5 %	233	143	61 %	6	3 %	52	22 %	85	36 %	2	1 %	29	12 %	7	3 %	
Driftsbygning	70	6	9 %	64	3	5 %	61	3	5 %	58	7	12 %	51	22	43 %	1	2 %	9	18 %	12	24 %	0	0	9	18 %	6	12 %	
Fjøs, stall, låve	11	2	18 %	9	1	11 %	8	1	13 %	7	1	14 %	6	3	50 %	0	0	0	0	3	50 %	0	0	0	0	1	17 %	
Driftsbygninger i tunet	81	8	10 %	73	4	5 %	69	4	6 %	65	8	12 %	57	25	44 %	1	2 %	9	16 %	15	26 %	0	0	9	16 %	7	12 %	
Sidebygning	46	5	11 %	41	3	7 %	38	2	5 %	36	1	3 %	35	16	46 %	2	6 %	4	11 %	10	29 %	1	3 %	5	14 %	1	3 %	
Stabbur, loft	21	3	14 %	18	0	0	18	0	0	18	0	0	18	8	44 %	0	0	1	6 %	7	39 %	2	11 %	1	6 %	0	0	
Uthus knyttet til bolig/bygård	7	3	43 %	4	1	25 %	3	1	33 %	2	0	0	2	2	100 %	0	0	1	50 %	1	50 %	0	0	0	0	0	0	
Andre mindre uthus i/nær tunet	56	6	11 %	50	4	8 %	46	2	4 %	44	10	23 %	34	13	38 %	0	0	5	15 %	8	24 %	0	0	10	29 %	1	3 %	
Mindre uthus i/nær tunet	130	17	13 %	113	8	7 %	105	5	5 %	100	11	11 %	89	39	44 %	2	2 %	11	12 %	26	29 %	3	3 %	16	18 %	2	2 %	
Kvern, sag	9	1	11 %	8	1	13 %	7	1	14 %	6	1	17 %	5	0	0 %	0	0	0	0	0	0 %	0	0	0	0	0	0	0
Seterbu/sel	7	0	0	7	0	0	7	0	0	7	0	0	7	4	57 %	0	0	0	0	4	57 %	0	0	1	14 %	0	0	
Seterfjøs	1	0	0	1	0	0	1	1	100 %	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Utløe, sommerfjøs	13	0	0	13	1	8 %	12	3	25 %	9	3	33 %	6	1	17 %	0	0	0	0	1	17 %	0	0	2	33 %	2	33 %	
Hus i utmark, seter	30	1	3 %	29	2	7 %	27	5	19 %	22	4	18 %	18	5	28 %	0	0	0	0	5	28 %	0	0	3	17 %	2	11 %	
Naust, sjøbu	69	8	12 %	61	4	7 %	57	3	5 %	54	4	7 %	50	20	40 %	0	0	1	2 %	19	38 %	1	2 %	10	20 %	0	0	
Sjøhus, brygge	76	4	5 %	72	3	4 %	69	3	4 %	66	3	5 %	63	29	46 %	0	0	4	6 %	25	40 %	1	2 %	10	16 %	0	0	
Naust, sjøhus, fyr m.m.	145	12	8 %	133	7	5 %	126	6	5 %	120	7	6 %	113	49	43 %	0	0	5	4 %	44	39 %	2	2 %	20	18 %	0	0	
Bygård	15	1	7 %	14	0	0	14	1	7 %	13	0	0	13	8	62 %	1	8 %	0	0	7	54 %	0	0	0	0	0	0	
Forretningsbygg	3	0	0	3	0	0	3	0	0	3	0	0	3	2	67 %	0	0	1	33 %	1	33 %	0	0	1	33 %	0	0	
Forsamlingshus	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	1	100 %	0	0	0	0	1	100 %	0	0	0	0	0	0	
Næringsbygg	2	0	0	2	0	0	2	0	0	2	0	0	2	1	50 %	0	0	0	0	1	50 %	0	0	0	0	0	0	
Skole	3	0	0	3	0	0	3	0	0	3	1	33 %	2	2	100 %	0	0	0	0	2	100 %	0	0	0	0	0	0	
Annet, ukjent	3	0	0	3	0	0	3	0	0	3	0	0	3	2	67 %	0	0	0	0	2	67 %	0	0	0	0	0	0	
Andre hustyper	12	0	0	12	0	0	12	0	0	12	1	8 %	11	8	73 %	0	0	1	9 %	7	64 %	0	0	1	9 %	0	0	
Totalt	686	52	8 %	634	31	5 %	603	27	4 %	576	42	7 %	534	277	52 %	10	2 %	78	15 %	189	35 %	7	1 %	78	15 %	18	3 %	

Tabell 18 Detaljert resultat SEFRAK-bygninger. Sosial miljøsammenheng

SOSIAL MILJØSAMMENHENG	1. omdrev			2. omdrev			3. omdrev			4. omdrev			Gjenstående	Endret totalt	A-stor endring		B-middels endring		C-liten endring		Står/ukjent endringsgrad		Truet	Sterkt truet			
	Undersøkt	Tapt	%	Undersøkt	Tapt	%	Undersøkt	Tapt	%	Undersøkt	Tapt	%			%	%	%	%	%	%	%						
Annen næringsdrivende	33	1	3 %	32	0	0	32	0	0	32	1	3 %	31	20	65 %	3	10 %	3	10 %	14	45 %	0	0	3	10 %	0	0
Arbeider, husmann, tjenestemann	145	14	10 %	131	13	10 %	118	9	8 %	109	11	10 %	98	46	47 %	2	2 %	17	17 %	27	28 %	1	0 %	20	20 %	3	3 %
Bonde	429	30	7 %	399	17	4 %	382	17	4 %	365	29	8 %	336	161	48 %	5	1 %	46	14 %	110	33 %	6	2 %	52	15 %	15	4 %
Embetsverk, institusjon	4	0	0	4	0	0	4	0	0	4	1	0 %	3	3	100 %	0	0	0	0 %	3	100 %	0	0	0	0	0	0
Fisker	53	4	8 %	49	0	0	49	0	0	49	0	0	49	38	78 %	0	0	9	18 %	29	59 %	0	0	1	0 %	0	0
Ukjent	22	3	14 %	19	1	0 %	18	1	6 %	17	0	0	17	9	53 %	0	0	3	18 %	6	35 %	0	0	2	0 %	0	0
Totalt	686	52	8 %	634	31	5 %	603	27	4 %	576	42	7 %	534	277	52 %	10	2 %	78	15 %	189	35 %	7	1 %	78	15 %	18	3 %

Tabell 19 Detaljert resultat SEFRAK-bygninger. Samfunnssektor

SAMFUNNSSEKTOR	1. omdrev			2. omdrev			3. omdrev			4. omdrev			Gjenstående	Endret totalt	A-stor endring		B-middels endring		C-liten endring		Står/ukjent endringsgrad		Truet	Sterkt truet			
	Undersøkt	Tapt	%	Undersøkt	Tapt	%	Undersøkt	Tapt	%	Undersøkt	Tapt	%			%	%	%	%	%	%							
Andre sektorer	10	0	0	10	0	0	10	0	0	10	1	0	9	8	89 %	1	11 %	1	11 %	6	67 %	1	0 %	0	0	0	0
Fast bosetting uten næringstilknytning	39	2	5 %	37	2	5 %	35	2	6 %	33	0	0	33	23	70 %	1	3 %	5	15 %	17	52 %	0	0	2	6 %	0	0
Industri, merkantil virksomhet	18	2	11 %	16	0	0	16	1	0 %	15	0	0	15	9	60 %	0	0	1	7 %	8	53 %	0	0	1	0 %	0	0
Landbruk, fiske, fangst	615	48	8 %	567	29	5 %	538	23	4 %	515	41	8 %	474	235	50 %	8	2 %	70	15 %	157	33 %	6	1 %	75	16 %	18	4 %
Ukjent	4	0	0	4	0	0	4	1	25 %	3	0	0	3	2	67 %	0	0	1	33 %	1	33 %	0	0	0	0	0	0
Totalt	686	52	8 %	634	31	5 %	603	27	4 %	576	42	7 %	534	277	52 %	10	2 %	78	15 %	189	35 %	7	1 %	78	15 %	18	3 %

Tabell 20 Detaljert resultat SEFRAK-bygninger. Tettbygd/spredtbygd

SPREDTBYGD TETTBYGD	1. omdrev			2. omdrev			3. omdrev			4. omdrev			Gjenstående	Endret totalt	A-stor endring		B-middels endring		C-liten endring		Står/ukjent endringsgrad		Truet	Sterkt truet			
	Undersøkt	Tapt	%	Undersøkt	Tapt	%	Undersøkt	Tapt	%	Undersøkt	Tapt	%			%	%	%	%	%								
Spredtbygd	576	40	7 %	536	28	5 %	508	23	5 %	485	39	8 %	446	221	50 %	7	2 %	61	14 %	153	34 %	3	1 %	72	16 %	16	4 %
Tettbygd	110	12	11 %	98	3	3 %	95	4	4 %	91	3	3 %	88	56	64 %	3	3 %	17	19 %	36	41 %	4	5 %	6	7 %	2	2 %
Totalt	686	52	8 %	634	31	5 %	603	27	4 %	576	42	7 %	534	277	52 %	10	2 %	78	15 %	189	35 %	7	1 %	78	15 %	18	3 %

Tabell 21 Detaljert resultat SEFRAK-bygninger. Geografiske områder

GEOGRAFISKE OMRÅDER	1. omdrev			2. omdrev			3. omdrev			4. omdrev			Gjenstående	Endret totalt	A-stor endring		B-middels endring		C-liten endring		Står/ukjent endringsgrad		Truet	Sterkt truet			
	Undersøkt	Tapt	%	Undersøkt	Tapt	%	Undersøkt	Tapt	%	Undersøkt	Tapt	%			%	%	%	%	%								
Eikefjord/Bru (fjordene)	380	30	8 %	350	23	7 %	327	17	5 %	310	27	9 %	283	129	46 %	5	2 %	37	13 %	87	31 %	2	0 %	51	18 %	14	5 %
Florelandet/Brandsøya	110	12	11 %	98	3	3 %	95	4	4 %	91	3	3 %	88	56	64 %	3	3 %	17	19 %	36	41 %	4	5 %	6	7 %	2	2 %
Kinn (øyene)	196	10	5 %	186	5	3 %	181	6	3 %	175	12	7 %	163	92	56 %	2	1 %	24	15 %	66	40 %	1	1 %	21	13 %	2	1 %
Totalt	686	52	8 %	634	31	5 %	603	27	4 %	576	42	7 %	534	277	52 %	10	2 %	78	15 %	189	35 %	7	1 %	78	15 %	18	3 %

Vedlegg 3: Registreringsparametere og analytiske kategorier

Tabell 22 Registreringsparametere i overvåkingsprogrammet

STATUS	BESKRIVELSE
Tap	Absolutt tap av SEFRAK-registrerte objekter siden registreringstidspunktet. At huset fysisk sett er tapt eller flyttet til annet sted
Endret	Endret i forhold til den opprinnelige SEFRAK-registreringen
Uendret	Ingen eller mindre endringer i forhold til den opprinnelige SEFRAK-registreringen. Se nærmere presisering under C-endring
Står	Ukjent endringsgrad. Brukes for enkelte bygninger hvor det er vanskelig å klassifisere endringsgrad. Årsaken kan være fotokvaliteten på det opprinnelige SEFRAK-skjemaet, eller huset kan være utilgjengelig eller under oppussing/ombygging
Gjenoppstått	Hus som har vært midlertidig tatt ned og lagret ved tidligere kontrollregistrering, og som er satt opp i tilnærmet opprinnelig materiale og fysisk sammenheng, registreres som gjenoppstått
ÅRSAKER TIL TAP	BESKRIVELSE
Brent/naturkatastrofe	
Falt i ruin	
Flytting	Hus som er flyttet registreres som tapt, med unntak av flytting innen et snevert geografisk område, for eksempel gårdstunet
Forfall/opprydding	
Offentlig vedtak/planvedtak	
Riving	
Ukjent	
TILSTAND	BESKRIVELSE
Intakt	Huset står og er i normalt god teknisk tilstand
Truet	Dårlig teknisk tilstand. Manglende vedlikehold over lengre tid
Sterkt truet	Huset er i svært dårlig teknisk tilstand
ENDRING ABC	BESKRIVELSE
A-endring	Stor volumendring. Sterk grad av ombygging. Endring av bygningens grunnflate. Tilbygg/påbygg som i størrelse dominerer den opprinnelige bygningen. Bygningens opprinnelige volumkarakter er endret. Stor del av bygningen revet
B-endring	Liten volumendring. Mindre omfattende ombygging. Utvidelse av bygningens grunnflate. Mindre påbygg/tilbygg som underordner seg det eksisterende bygningsvolum. Mindre del av bygningen revet
C-endring	Overflateendring. Endring av bygningens karakter gjennom generelt vedlikehold, for eksempel ved utskifting av ytre bygningselementer som panel, takbelegg og vinduer/listverk. Mindre endringer, som skifting mellom relativt moderne taktekkning som bølgeblekk, eternitplater, asbestplater, aluminiumsplater, papp m.m. regnes ikke som endring. Det samme gjelder også utskifting av enkelte vinduer som har samme format, men hvor detaljene er vanskelig å kontrollere før/nå. Hvis panel, listverk, vinduer og takbelegg er helt fornyet, men er av samme type som ved den opprinnelige registreringen, vil dette i de fleste tilfeller ikke bli registrert som endring. Undersøkelsen vil derfor ikke fange opp tap av autentisitet på detaljnivå
ANNEN ENDRING	BESKRIVELSE
Deler av hus revet	En typisk endring er at deler av huset er bygd i lettere konstruksjon og er mer utsatt for forfall og derfor blir revet, mens den tømrete delen står igjen. Vanlig for driftsbygninger
Tilbakeført til eldre uttrykk	Endringer som representerer en tilbakeføring til eldre uttrykk eller stil
Dokumentert stilhistorisk tilbakeført	Tilbakeføring basert på dokumentert grunnlag

Tabell 23 Kategorier av vernestatus

VERNESTATUS	HJEMMEL
Fredet etter kml	Kulturminneloven
Vernet etter pbl	Plan- og bygningsloven
Listeført kirke	Rundskriv T-3/00 (Kirkerundskrivet)
Statlig listeført bygning verneklasse 2	Statlig landsverneplan
Kulturmiljø i kommuneplan	Kommuneplan
Kulturmiljø i kommunedelplan	Kommunedelplan
Prioritert liste i kulturminneplan	Kulturminneplan
NBI-område	Riksantikvarens NBI-register
LNF-område	Landbruks-, natur- og friluftsområder lagt ut i kommuneplan i henhold til plan- og bygningsloven

Tabell 24 Kategorier av bygningstyper

BYGNINGSTYPE	UNDERKATEGORI
Bolighus/våningshus	Bolig
	Våningshus
Bygård	Bygård
Driftsbygninger i tunet	Driftsbygning
	Fjøs, stall, låve
Mindre uthus i/nær tunet	Sidebygning
	Stabbur, loft
	Uthus knyttet til bolig/bygård
	Andre mindre uthus i/nær tunet
Hus i utmark/seter	Koie
	Kvern, sag
	Seterbu/sel
	Seterfjøs
	Seterløe
	Utløe, sommerfjøs
	Andre hus i utmark
	Andre hus på setra
	Naust, sjøhus, fyr m.m.
Naust, sjøbu	
Rorbu	
Sjøhus, brygge	
Andre hustyper	Bygdemagasin, telthus, tollbu
	Forretningsbygg
	Forsamlingshus
	Hotell, gjestgiveri, skystasjon, kafé mm
	Hytte
	Kirke, kapell
	Kommunehus
	Kraftstasjon, transformatorstasjon
	Næringsbygg
	Skole/internat
	Stasjonsbygning
	Sykehus, pleiehjem
	Ukjent

Tabell 25 Kategorier av samfunnssektor

SAMFUNNSSEKTOR	SEFRAK TALLKODE
Fast bosetting uten næringstilknytning	200
Industri/merkantil virksomhet	400-500
Landbruk, fiske, fangst	100
Andre sektorer	300, 600-900

Tabell 26 Kategorier av sosial miljøsammenheng

SOSIAL MILJØSAMMENHENG	SEFRAK TALLKODE
Arbeider, husmann, tjenestemann	30-39
Bonde	25
Embetsverk, institusjon	10-19
Fisker	26

Tabell 27 Geografiske kategorier i 10 kommuner

BØ	OMRÅDER	SEFRAK-KRETS	TETT-/SPREDTBYGD	SEFRAK-KRETS
			Sentrum	5-6
			Periferi	1-4, 7-11
FLORA	OMRÅDER	SEFRAK-KRETS	TETT-/SPREDTBYGD	SEFRAK-KRETS
	Florelandet/Brandsøya	301-318		
	Eikefjord/Bru (fjordene)	101-119		
	Kinn (øyene)	201-208		
KAUTOKEINO	OMRÅDER	SEFRAK-KRETS	TETT-/SPREDTBYGD	SEFRAK-KRETS
	Galanito	2	Tettbygd	1
	Lappoluobbal	6	Spredtbygd	2-7
	Mazé	7		
	Mieronjævre	4		
	Soattefielbma	5		
	Kautokeino	1		
MELHUS	OMRÅDER	SEFRAK-KRETS	TETT-/SPREDTBYGD	SEFRAK-KRETS
	Flå	13-15	Melhus kommunesenter	3-5, 11
	Horg	16-24	Øvrige tettbygd	9, 13, 18, 22, 26
	Hølanda	25-30	Spredtbygd	1-2, 6-8, 10, 12, 14-17, 19-21, 23-25, 27-30
	Melhus	1-12		
NITTEDAL	OMRÅDER	SEFRAK-KRETS	TETT-/SPREDTBYGD	SEFRAK-KRETS
	Øvre Hakadal	17-18	Tettbygd	2, 9, 12
	Nittedal for øvrig	2-15	Spredtbygd	4-7, 13-18
NORD-AURDAL	OMRÅDER	SEFRAK-KRETS	TETT-/SPREDTBYGD	SEFRAK-KRETS
	Aurdal kirkesogn	18-23	Tettbygd	9-10, 15-16, 18
	Skrautvål kirkesogn	12-13	Spredtbygd	1-8, 11-14, 17, 19-23
	Svenes kirkesogn	3-4, 6-9		
	Tingnes kirkesogn	10-11, 14-17		
	Tisleidalen kirkesogn	5		
	Ulnes kirkesogn	1-2		
SALTDAL	OMRÅDER	SEFRAK-KRETS	TETT-/SPREDTBYGD	SEFRAK-KRETS
	Nedre Saltdal	101-115	Tettbygd	105, 208
	Øvre Saltdal	201-209	Spredtbygd	101-104, 107-207, 209
SANDNES	OMRÅDER	SEFRAK-KRETS	TETT-/SPREDTBYGD	SEFRAK-KRETS
	Høle	31-34	Tettbygd	1, 9, 17, 27
	Høyland	5-25, 35-36	Spredtbygd	5-8, 10-14, 19-26, 28-36
	Riska	26-30		
SAMNANGER	OMRÅDER	SEFRAK-KRETS	TETT-/SPREDTBYGD	SEFRAK-KRETS
			Tysse tettsted	9
			Spredtbygd	1-8, 10
TROMSØ	OMRÅDER	SEFRAK-KRETS	TETT-/SPREDTBYGD	SEFRAK-KRETS
	Gamle Tromsø by	102-127	Tettbygd	102-1501, 2030-2060, 4104
	Hillesøy	4101-4306	Spredtbygd	1502-2020, 2070-4103, 4201-4508
	Tromsøysund	202-3202, 4001-4005, 4401-4508		
	Ullsfjord	3301-3308		

Norsk institutt for kulturminneforskning er et uavhengig forsknings- og kompetansemiljø med kunnskap om norske og internasjonale kulturminner.

Instituttet driver forskning og oppdragsvirksomhet for offentlig forvaltning og private aktører på felter som by- og landskapsplanlegging, arkeologi, konservering og bygningsvern.

Våre ansatte er konservatorer, arkeologer, arkitekter, ingeniører, geografer, etnologer, samfunnsvitere, kunsthistorikere, forskere og rådgivere med spesiell kompetanse på kulturarv og kulturminner.

www.niku.no

NIKU Oppdragsrapport 55/2019

NIKU hovedkontor
Storgata 2
Postboks 736 Sentrum
0105 OSLO
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Tønsberg
Farmannsveien 30
3111 TØNSBERG
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Bergen
Dreggsallmenningen 3
Postboks 4112 Sandviken
5835 BERGEN
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Trondheim
Kjøpmannsgata 1b
7013 TRONDHEIM
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Tromsø
Framsenteret
Hjalmar Johansens gt.
14
9296 TROMSØ
Telefon: 77 75 04 00